YENİ YÜZYIL KİTAPLIĞI

Türkiye'de cinsellik

Türkiye'nin Sorunları Dizisi-14

21. Yüzyıl'ın eşiğindeki Türkiye, eğer temel sorunlarını halletmezse 20. Yüzyıl'da kalmaya mahkum olacak. Dünyanın giderek küçüldüğü, teknoloji ve iletişim ağlarının devleşip sıklaştığı günümüzde, Türkiye'nin demokrasiden ekonomiye, siyasetten eğitime, kültürden dine uzanan bir dizi konuda acil ve sağlıklı çözümlere ihtiyacı var.

Bu noktada bilginin vazgeçilmezliği, kişisel formasyonun yanı sıra aktif ve çağdaş birey olmanın gerekliliği bakımından da ortaya çıkıyor.

2000'li yıllara çok az kala, artık en büyük ve temel sermaye olarak kabul edilen bilgi, toplumsal değişimin ve daha iyi yaşamanın motor gücü.

Yeni Yüzyıl'ın sunduğu "TÜRKİYE'NİN SORUNLARI" dizisi, en canalıcı gündem maddelerini uzmanları tarafından hazırlanmış kitaplarda biraraya getirdi.

Yeni Yüzyıl Kitaplığı

Emlak Bank'ın katkılarıyla

TÜRKİYE'NİN SORUNLARI DİZİSİ-14

Kitap No: 31

TÜRKİYE'DE CİNSELLİK

İMV-SAM
İSTANBUL MÜLKİYELİLER VAKFI
SOSYAL ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

YENİ YÜZYIL
KİTAPLIĞI

Emlak Bank'ın katkılarıyla

SUNU

"Sevişmek var, konuşmak yok", "genel tercih sansürlü cinsellik", "cinselliğe evet, uç noktalara hayır", "bekaret erkeklerin sorunu mu?", "yatak dışı sevişmek en yaygın fantezi"...

21. yüzyıla girerken çağdaşlaşma yolundaki Türkiye'nin önemli bir sorunu da cinsellik.

Bugün cinselliğe nasıl bakıyoruz? Hangi noktadayız?

İşte "Türkiye'de Cinsellik" kitabı, İstanbul'dan yola çıkarak toplumun cinsellik konusunda sahip olduğu değerleri, ahlak yapılarını, geleneksellik ve modernlik arasındaki yerini saptamayı amaçlamaktadır.

"İstanbul Mülkiyeliler Vakfı Sosyal Araştırma Merkezi"nin hazırladığı çalışmanın ürünü olan kitap, öte yandan bireysel düzeyde cinselliğin nasıl algılandığını, cinsel pratikleri ve alışkanlıkları incelemeyi de amaçlamakta.

Araştırma için her yaş ve kesimden binlerce kişiyle yüz yüze anketler, röportajlar ve grup tartışmaları yapılmış, anketler de içlerinde sosyolog, antropolog, psikolog ve istatistikçilerin bulunduğu uzmanlardan oluşan bir ekip tarafından hazırlanmıştır. Bu uzmanları şöyle sıralayabiliriz: Y.Doç.Dr. Ferhat Kentel, Doç.Dr. Kayıhan Oğuz, antropolog Nevval Çizgen, danışman psikolog Ferhat Özenen ve klinik psikolog Yavuz Erten.

Bu anlamda araştırma, Türkiye'nin cinsel "durum"unun bir aynası olarak da okunabilir.

YENİ YÜZYIL

GİRİŞ

Araştırma Türkiye'nin çok önemli bir parçasını temsil eden İstanbul'dan çıkarak

-toplumun cinsellik konusunda sahip olduğu değerleri, varolan ahlak yapılarını, gelenek

ve modernlik arasındaki yerini ve bunların yeniden üretim süreçlerini,

-ve bireysel düzeyde cinselliğin algılanması, yaşanması ve sahip olunan cinsel

alışkanlıkları incelemeyi amaçlıyordu.

Araştırmanın yöntemi

Cinsellik araştırması kantitatif (yüzyüze yapılan anketler) ve kalitatif yöntemlerin (grup tartışmaları) bir arada kullanılmasıyla gerçekleştirildi. Sahada uygulanacak anketler içlerinde sosyolog, antropolog, psikolog ve istatistikçilerin bulunduğu bir ekip tarafından hazırlandı. Grup tartışmaları da aynı kişiler tarafından yönetildi.

Saha çalışmasının örnek kitlesinin dağılımında 1990 Genel Nüfus Sayımı sonuçları kaynak olarak kullanıldı. Bu kitle İstanbul Büyükşehir Belediyesi sınırları içinde bulunan ilçeleri kapsamaktadır: Adalar, Bakırköy, Bayrampaşa, Beşiktaş, Beyoğlu, Eminönü, Fatih, Kadıköy, Kağıthane, Küçükçekmece, Pendik, Sarıyer, Şişli, Ümraniye, Üsküdar, Zeytinburnu. Sonradan ilçe olan semtler de dahil olmak üzere, herbir ilçede yapılan anket sayısı, bu ilçelerin İstanbul Büyükşehir Belediyesi nüfusu içinde sahip olduğu oran baz alınarak hesaplandı. İlçelerde yapılan anketlerin yarısı gecekondu bölgelerinde, kalan yarısı da gecekondu dışı merkezlerde gerçekleştirildi.

Bu sayılara ek olarak görüşülen kişiler 18 yaş ve üzeri

İstanbul nüfusunu cinsiyet, yaş ve eğitim değişkenlerine göre temsil etmektedir. Her ilçede yapılacak anketlerin cinsiyet, yaş ve eğitim değişkenlerine göre dağılımı sağlandıktan sonra, görüşülen kişiler mahalle ve sokakların posta kodlarının kullanımı ile tesadüfi olarak seçildi.

Grup tartışmaları ise erkekler ve kadınlarla ayrı ayrı yapıldı. Gruplar farklı sosyo-ekonomik ve demografik kesimlerden olan kişilerle oluşturulmaya çalışıldı. Bu sayede kantitatif saha araştırmasından gelen sonuçlar yorumlanabildi, elde edilen bulgulara derinlik kazandırılabildi. Grup tartışmaları bir anlamda anket tekniğinin yetersiz kaldığı yerlerde rakamların ete kemiğe bürünmesini sağladı.

Araştırmanın ilk bulguları da metodolojin hayata geçirilmesi sırasında elde edilmiş oldu. Görüşme yapılmak için başvurulan 2000 kişiden yaklaşık 800 kişi anket yapmayı reddetti. Bunlardan gene yaklaşık yarısı vakti olmadığı gibi nedenler ileri sürerken, öteki yarısı araştırmanın konusunun cinsellik olmasından ötürü reddettiklerini belirtti. Bu durumda belki de ilk sonuç olarak, cinsellikle ilgili değerleri ne olursa olsun toplumun yüzde 20'sinin anonim de kalsa bu konuda konuşmayı başından reddettiği çıkarılabilir. Erkeklerde bu oran yüzde 10 dolayındayken, kadınlarda yüzde 30'a kadar çıktı.

Görüşmenin reddedilmesinin ötesinde, anket uygulamayı kabul edenlerin arasında da çeşitli sorulara cevap vermek istemeyenler oldu. Bazı sorulara cevap vermeyenlerin oranı da % 50'leri buldu. Bu durum araştırma bulguları arasında "Cevap Vermek İstemeyenler" olarak belirtildi. Dolayısıyla kendisi de bir bulgu olan "cevap vermeme" olgusu grup tartışmalarının sağladığı değerlendirme olanaklarıyla bir arada ele alındı ve ana eksenleri belirleyen yorumlar ortaya çıktı.

Araştırmada Y.Doç.Dr. Ferhat Kentel, Doç.Dr. Kayıhan Özoğuz, Antropolog Nevval Çizgen, Danışman Psikolog Ferhan Özenen ve Klinik Psikolog Yavuz Erten çeşitli aşamalarda görev aldılar.

Cenap Nuhrat
İMV-SAM
Genel Koordinatörü

ÖRNEKLEMİN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ

Gerçekleştirilen 1200 anketten 1165 tanesi değerlendirmeye alındı. Bu anketlerin çeşitli demografik özelliklere göre dağılımı aşağıdaki gibidir.

Cinsiyet 1

Erkek	52.6
kadın	47.4

Yaş grupları

18-24	25.7
25-34	30.9
35-44	20.7
45-54	14.3
55-65	8.4

Eğitim düzeyi (mezun olunan okul)

Eğitimsiz	10.8
İlkokul	44.8
Ortaokul	13.7
Lise	22.9
Üniversite	7.9

Meslek grupları

Büyük tüccar, sanayici, yönetici	2.7
Yüks. eğitimli serbest meslek çalışanı	2.8
Esnaf, zanaatkEr, küçük tüccar	16.1
Kamu sektöründe çalışan	5.9
Özel sektör çalışanı	21.8
Emekli	5.1
Öğrenci	10.3
Ev kadını	27.3
İşsiz	3.9
Diğer	4.2

Ortalama aylık hane geliri

5 milyondan az	2.8
	59.9
6-10 milyon	19.2
	6.1
11-15 milyon	32.7
	28.5

Medeni hal

Evli	
Nişanlı, sözlü	
Bekar	

16-20 milyon	20.7	Dul
	4.3	
21-30 milyon	14.7	Boşanmış
	1.2	
31-50 milyon	7.3	
51 milyondan çok	2.6	

Hanede yaşayan kişi ortalama sayısı : 4.5

Ortalama çocuk sayısı : 2.9

Ortalama oda sayısı : 3.2

Cinsel yaşam durumu

Evli ve eşiyle yaşıyor	59.9
Sürekli bir arada yaşadığı sevgilisi var	1.5
Sevglisi var, birlikte oturmuyor, cinsel bir yaşamları var	7.9
Sevgilisi, nişanlısı, sözlüsü var, birlikte oturmuyor, cinsel ilişkileri yok	9.9
Değişik insanlarla geçici cinsel ilişkiler yaşıyor	3.9
Sevgilisi ya da cinsel ilişki yaşadığı kimse yok	16.6
Cevapsız	0.3

Görüşülen kişilerin doğum yerleri

İstanbul	27.2
Ankara	2.2
İzmir	1.0
Marmara-Ege Bölgesi	9.6
İç Anadolu Bölgesi	12.8
Doğu Anadolu Bölgesi	22.2
Güneydoğu Anadolu Bölg.	4.4
Karadeniz Bölgesi	14.9
Akdeniz Bölgesi	2.1
Yurtdışı	0.8
Bilinmeyen	2.8

I. TANIMLAR- GENEL YAKLAŞIM

Bu bölümde cinsellikle ilgili ilk algılamalar irdelendi. Dolayısıyla bu bölümde cinsellik denince ilk akla gelen düşünceler ve pratikten edinilmiş bilgilere dayansın veya dayanmasın, Türkiye'de cinselliğin yaşanması için en önemli kurum olan evliliğe ilişkin bulgular yer alıyor.

Cinsellikle ilk karşılaşma ve evlilik

Türkiye'de kadın ve erkeklerin cinsellikle ilk tanışmaları, özellikle kadınlar için kuşkusuz evlenmekle gerçekleşiyor. Araştırmanın ileride değinilecek bulgularına da yansıyan bu gerçekliğin bazı sonuçlarının olması, örneğin kadınlarda ve erkeklerde farklı algılamalara yol açması da kaçınılmaz görünüyor. Erkeğin hayat kadını ile ilk adımını attığı cinsellik onun kafasında önemli bir iz bırakıyor. Bu iz hiçbir deneyimi olmayan karısının üzerinde baskı kurmak için bir tür gizli faktör oluyor. Kadın erkekle paylaşamadığı cinselliği öğrenemiyor. Ya da öğrense bile yarım yamalak, çoğu zaman eksik bilgi ve eksik tatmin duygusuyla yaşıyor.

İşte bu nedenle evlenme/tanışma biçimi ve yaşı gibi bilgilerin burada anılmasında yarar var.

- Görüşülen evli kişilerin eşleriyle tanışma biçimleri

İşte	6
Okulda	6
Mahallede	12
Köyde	19
Tanıdıklar/akrabalar vasıtasıyla	30
Görücü usülüyle	27

Görüldüğü gibi genel kitlenin yaklaşık % 75'i "gelenekselleşmiş" kadın-erkek ilişkilerinin yeniden üretildiği usüllerle evlenmiştir. Beklenebileceği gibi bu oran eğitimle ters orantılıdır. Eğitimi yüksek gruplarda okulda ve işte tanışıp evlenme oranları artmakta, görücü usülü ise önemini yitirmektedir.

Cinsellik sorununun geleneksel bağlamda çözülebilmesi için (özellikle erkekler için) fazla gecikmeden gerçekleşen evlenmelerin ortalama yaşı 21'dir.

Ancak kitledeki değişme talebi, özellikle genç kesimlerin beklentileri ile, derinden derine de olsa kendini hissetiriyor. Görüşülen kişilere göre ideal evlenme yaşı ortalama 24 olmalı. Erkeklerde bu sınır daha da yukarılara taşınıyor.

Cinselliğin algılanması

Önce cinselliğin nasıl algılandığını görelim. Görüşülen kitlenin ortalamasının cinselliği önemli ölçüde muhafazakar ve işlevsel değerlendirdiği hemen dikkati çekiyor. Ancak bir o kadar önemli sonuç kadınlar ve erkekler arasındaki çok önemli algılama farkları.

a) Sizce cinsellik aşağıdakilerden en çok hangileridir ?

b) Siz kendi yaşadığınız cinselliği nasıl görüyorsunuz ?

a) Tanım

b) Kendi yaşadığı

%

	Erkek	Kadın	Genel	Erkek	Kadın	Genel	
Çocuk sahibi olmak için gerekli				41	56	48	
	37	59	47				
Doğal bir ilişki biçimi				48	43	46	42
	40	41					
Sevgi, dostluk aracı				34	36	35	42
	39	41					
Haz, zevk aracı	40		16	29	41	12	
27							
Sağlık için gerekli	11		13	12	11	9	
10							
Mecburiyet	5		15	10	6	21	
13							

Boşalma, rahatlama			10	2	7	10
2	6					
Günah	2	10	6	1	1	1
Pislik	1	1	1	1	0	1

Özellikle kadınların cinsellikte gördükleri "çocuk sahibi olma" işlevselliği genel kitleye yansıyor ve ortalamanın cinselliğe bakışında bu özelliği en üst sıraya yerleştiriyor. Soğukkanlı yaklaşım olarak adlandırılabilecek "doğal ilişki biçimi" erkeklerin cinsellik tanımında daha fazla öne çıkıyor. "Sevgi ve dostluk aracı" nitelemesi her iki cins tarafından da yaklaşık aynı oranlarda kabul görüyor.

Kadınlar "çocuk sahibi" olma konusunu vurgulayarak farklarını belli ederken, erkeklerin en önemli farkı cinselliği "haz ve zevk aracı" ya da "boşalma, rahatlama" olarak görmelerinde yatıyor. Cinsellikte keyfin önemini belirten erkeklerin karşı kutbunda ise kadınlar "mecburiyeti" ve "günahı" görüyorlar.

Benzer biçimde genel algılamanın (nasıl olması gerektiğinin) ötesinde insanların kendi cinselliklerini nasıl hissettikleri sorulduğunda paralel sonuçlar elde ediliyor. Ancak incelenen kitle içinde cinsel ilişki yaşamayanların cevaplarının azalmasıyla, özel deneyimlerine bakarak fikir belirtenlerin cevapları ön plana çıkmakta, örneğin "sevgi, dostluk" yaklaşımının biraz daha önem kazandığı görülmektedir.

Gene aynı nedenle örneğin cinsel ilişkisi olan kadınlar arasında "günah" diyenler azalırken, "mecburiyet" diyenlerin oranı artmaktadır. Yani kadınlar için cinsellik "günah" olarak yaşanmamakta, ama kocanın "doğal ilişkileri için" ya da "çocuk yapmak için" "katlanılmaktadır". Bu da kuşkusuz genel algılamaların, kişisel pratiklerde yaşanan cinsellikle yeniden üretildiğine işaret eden bir sonuçtur.

Ayrıntılara inildiğinde başka ilginç sonuçlar da dikkati çekiyor. Örneğin "haz ve zevki" ön plana çıkaran erkeklerin sürekli cinsel ilişki yaşamayanlar arasında daha da çok olduğu görülüyor. Evli erkeklerde "haz, zevk" % 36 oranında kalırken, "çocuk sahibi" olma ön plana çıkıyor (%

51). Evli olmayıp sevgilisi ile cinsel ilişkisi olan erkeklerde "sevgi, dostluk" ve "doğal ilişki" tanımlamaları daha çok görülüyor. Geçici ilişkiler yaşayan erkeklerde ise "haz, zevk" beklentisi en yüksek düzeye çıkıyor (%48). İlginç olan sonuç ise "haz ve zevk" konusunda bu grubu cinsel ilişki yaşamayanların (%45) izlemesi.

Ayrıntılardaki bu sonuçlar bir bakıma idealize edilmiş, özlenen bir cinsellik anlayışını gösteriyor. Yaşanan cinselliğe bakıldığında ise örneğin özellikle "haz ve zevk" diyenlerin oranı, cinsel ilişki yaşamayanlarda azalıyor. Durgun ve olgun evlilerde çok önemli bir değişme olmazken, özellikle genç bir profil çizen, sevgilisiyle cinsel ilişkisi olanlarda bu ilişkinin "haz, zevk", "sevgi, dostluk" olarak nitelendirilme oranları dikkat çekici bir şekilde artıyor.

Evlilikte cinselliğin işlevselliği ön planda

Öte yandan kadınlara bakıldığında cinsellikte "haz-zevk" arayanların evli kadınlar arasında oldukça azaldığı görülüyor (% 10). Bu kesimde "çocuk sahibi olma" işlevinin ağırlığı ise % 70'e çıkıyor. Cinsellikte "mecburiyet" görenlerin evli kadınlar arasında toplanması daha önceki verileri doğruluyor.

Erkeklerle kadınlar arasında birbirine en yakın cevaplar sevgilisi olanlar grubunda görülüyor. Bu grup kadınlar arasında cinselliğini erkekler kadar "haz ve zevk" ile yaşayanların, cinsellikte "sevgi ve dostluk" bulanların oranı oldukça yüksek.

Cinselliğin tanımı eğitime göre de çok önemli değişiklikler gösteriyor. Ama hemen vurgulayalım: Eğitim düzeyi yükseldikçe kadınlar ve erkeklerde tam karşıt eğilimler beliriyor. Az eğitimli erkeklerde "haz, zevk" tanımı en yüksek orana çıkarken, kadınlarda tam tersine yüksek eğitimlilerde bu oran yükseliyor. Kadınlarda eğitim düzeyi düştükçe "haz" talep etmek adeta bir ayıp haline geliyor.

Düşük eğitimli kadın ve erkeklerde cinselliği "çocuk yapma" ile özdeşleştirme eğilimi daha güçlü. "Mecburiyet" bu kesimdeki kadınlarda cinselliğin yaşanma biçimleri arasında neredeyse en önemlisi olarak dikkati çeki-

yor.

Özetle "haz, zevk" bir tür talep; ama erkeklerde farklı, kadınlarda farklı. Eğitimi yüksek kadın "erkeğin boşalma aracı" durumunda kalmayı reddediyor ve haz beklemeyi "öğreniyor". Oysa eğitimi düşük erkek, özellikle evli değilse, tam bir eksiklik içinde yaşıyor.

Yaş grupları olarak incelendiğinde genç erkeklerde cinselliğin "doğallığı" daha çok dikkati çekiyor. "Haz ve zevk" tanımını benimseyenler gene genç gruplarda göreli olarak daha yüksek oranlarda bulunmakla birlikte, öbür yaş gruplarında da azımsanmayacak oranlara varıyor. Oysa kadınlarda genç yaş gruplarının tavrı çok daha net. 18-24 yaş grubunda "haz ve zevk" hem öbür yaş grubundaki kadınlardan çok daha yüksek oranda cinselliğin tanımı olarak veriliyor, hem de yaşanan cinsellik içinde varlığına işaret ediliyor. Son olarak kadınlarda yaş ilerledikçe tanımda "çocuk" ve kendi yaşamında "mecburiyet" vurgularının belirgin bir şekilde arttığını belirtelim.

Tatmin edici cinsellik

Cinsellik böyle algılanıyor. Farklı kategorilere göre "haz", "çocuk", "sevgi-dostluk" vb. ön plana çıkıyor. Ancak bunların hepsinde içerilen bir "tatmin" arayışı söz konusu mu? İşte nasıl algılanırsa algılansın ya da nasıl yaşanırsa yaşansın, kadın erkek ilişkilerinde tatmin edici bir cinsellik önemli bulunuyor. Ama her ne kadar "kendi tatminlerini" yukarıdaki sonuçların çağrıştırdığından biraz daha çok düşünseler de, kadınların erkeklerle farkı burada da ortaya çıkıyor.

Kadın erkek ilişkilerinde tatmin edici cinsellik ne kadar önemli ?

	Erkek	Kadın	Genel
Kesinlikle çok önemli ve şart	37	12	25
Oldukça önemli ve mutlu olmayı etkiler	40	29	35
Olursa iyi ama olmazsa da mutlu olunabilir	15	30	22
Çok önemli sayılmaz	4	13	8
Hiç önemli değil	0	2	1
Cevap Vermek İstemiyor	4	14	9

Daha önceki algılama sorusuyla karşılaştırıldığında, bu soru kadınların genel olarak cinselliğe çok daha fazla sahip çıkmasına yol açıyor; "kesinlikle" ve "oldukça önemli" diyen kadınların oranı % 41'e ulaşıyor. Ama içlerindeki % 30'luk bir grup adeta kadınların "kadere razı" görünümlerini pekiştiriyor ve "Olursa iyi ama, olmazsa da mutlu olunabilir," diyor.

Evli (veya birisiyle ilişkisi) olup olmamasına ve eğitim düzeyine göre kişilerin tatmin edici cinselliğe verdiği önem oldukça değişiyor. Tatmin edici cinselliği en az önemli bulanlar evli (% 27) ve az eğitimli kadınlar (örneğin ilkokul mezunlarında: % 28). Bu eğilim kutuptaki bir grup tarafından tamamlanıyor. Aynı sosyalizasyon mekanizmaları içinde yer alan bekÉr (ve hiç kimseyle ilişkisi olmayan) kızlar cinselliği evlilerden sonra en az önemli bulan bir grup olarak dikkati çekiyor (% 50). Kadınlardaki kadar önemli bir fark olmasa da erkeklerde de eğitim düzeyi düşük olanlar arasında bu konuya göreli olarak daha az önem verildiği görülüyor.

İlginç olan bir veri üniversite mezunu kadın ve erkeklerde tatmin edici cinselliği önemli bulanların en yüksek orana, neredeyse eşit olarak (% 90) ulaşmaları. Aynı yüksek oran evli olmayıp sevgilileri ile cinsel ilişkileri olan

kadınlarda da görülüyor ve bunlar erkekleri (% 83) geride bırakıyor.

Cinselliğin yaşı ve cinsellikte "iktidar"

Toplumumuz erkeklerin cinsel açıdan kadınlardan hem daha uzun ömürlü, hem de daha güçlü olduğu görüşünde. Ancak bu genel sonucu değiştirmese de, çapraz olarak ilginç farklı değerlendirmeler dikkati çekiyor. Yani kadınlar erkekleri erkeklerin kendi gözlediklerinden daha "uzun ömürlü" ve daha "güçlü" görürken, erkekler hiçbir zaman üstünlüğü kadınlara bırakmamakla birlikte, en azından kadınları cinsel olarak kadınların kendi değerlendirmelerine göre daha güçlü ve uzun ömürlü buluyorlar.

Cinsel yaşamları ne zaman sona erer ?

	KADINLARIN			ERKEKLERİN		
	Erkek	Kadın	Genel	Erkek	Kadın	Genel
40 yaşından önce	1	1	1	0	0	0
40 yaşından sonra	17	14	16	5	4	4
50 yaşından sonra	34	38	36	19	24	22
60 yaşından sonra	23	25	24	45	39	42
Hiçbir zaman	23	19	21	29	30	28
Cevap Vermek İstemiyor	2	3	3	2	2	2

Cinsel olarak kim daha güçlü ?

Erkek	Kadın	Genel
Erkekler	31	30	31
Kadınlar	20	5	13
Fark yok	31	33	32
Fikri yok	18	31	24

Cinsel güç ile ilgili tabloda, yukarıda belirttiğimiz yargı açıkça görülüyor. Yani tablonun en önemli sonucu fikri olmadığını belirten kadınların yüksek oranı ve erkeklerin kadınlara

(% 20), kadınların kendilerine (% 5) atfettiklerinden daha fazla güç atfetmeleri.

Evli kadınlarda erkeğe güç atfetme çok daha bariz olarak ortaya çıkıyor (% 41). Cinsel ilişkisi olmayan genç kızlarda ise fikri olmayanların (% 37) ve fark görmeyenlerin (% 37) ağırlığından başka erkekleri daha güçlü görenlerin oranı (%19) kadınları güçlü görenlerden çok daha yüksek (% 6). Böyle bir tablo kadının hiçbir zaman cinselliği talep edememesini, erkeğin ise her türlü hakka

sahip olmasını meşrulaştırıyor.

Erkeklerin kadın erkek arasında fark görmeyen (% 48) ve kadınlarda daha fazla güç gören (% 25) tek grubu ise sevgilisiyle evlilik dışı cinsellik yaşayan ve eğitimleri göreli olarak yüksek olanlar. Bu türden bir ilişki içinde olan kadınlar da benzer şekilde fark olmadığını (% 68) ve kadınların üstün olduğunu (% 23) belirtiyorlar.

Buraya kadarki bulgular belki şöyle bir sonuç çıkarmaya olanak veriyor. Ortalamayı ve büyük bir çoğunluğu temsil eden kadınlar genel olarak bulundukları konum içinde dondurulmuş, kendi cinselliklerinden soyutlanmış, erkeğin sunduğunu kabullenmiş ve sinmiş bir izlenim uyandırıyorlar. Sosyo-ekonomik koşullar iyileştikçe erkek-kadın arasındaki farkı sürekli yeniden üreten bu döngüden önemli ölçüde çıkıldığı anlaşılıyor.

Cinsel çekiciliğin yüksek olduğu yaş

Bu konuda son bir değerlendirmeyi kadınlarda ve erkeklerde cinsel çekiciliğin en yüksek olduğu yaş üzerinde yapalım.

	KADINLARIN			ERKEKLERİN	
Erkek	Kadın	Genel	Erkek	Kadın	Genel
15-20 17	6	12	6	2	4
21-25 38	42	40	37	29	33
26-30 30	32	31	36	35	35
31-40 12	15	13	17	28	22
41-50 1	1	1	3	2	3
CVİ 2	4	3	1	4	3

(Tablonun okunmasına ilişkin not: "Erkeklerin % 17'sine göre kadınların en çekici oldukları yaş grubu 15-20". Veya " Kadınların % 29'una göre erkeklerin en çekici oldukları yaş grubu 21-25.")

Genel olarak bakıldığında kadınların daha çok genç yaşlarda (özellikle 21-25 yaş grubunda) çekici bulunduğu anlaşılıyor. Özellikle erkeklerin 15-20 yaş grubundaki genç kızları çekici bulması ayrıca dikkat çekiyor. Erkeklerin ise göreli olarak daha ileriki gruplarda da çekici olarak algılandığı görülüyor. Kadınlar hemcinslerini değerlendirirken erkeklerin düşündüğünden daha ileriki yaşlarda çekicilik görme eğiliminde. Benzer bir durum erkeklerin değerlendirilmesinde de görülüyor. Erkekler genç yaşlarda cinsel çekicilikleri olduğunu düşünürken, kadınlar erkeklerde ileriki yaşlarda da belli bir çekicilik bulmaktadır. Burada erkeklerin cinselliğe bakışlarının rol oynadığı söylenebilir. Kadınların "duygusallığına" ya da

"cinsiyetsizliğine" göre daha "fiziksel" düşünen erkekler "genç" olmaya (her iki cins açısından) daha çok önem vermektedirler. Ama her iki cins de, karşı cins tarafından çekici bulunma yaşı açısından bir ölçüde yanılmaktadır.

II. AİLE VE TOPLUMDA CİNSELLİK VE EĞİTİMİ

Araştırmanın bu bölümünde cinselliğin özellikle aile içinde nasıl algılandığı ele alınacak. Toplumun en temel kurumlarından biri olan ailede cinsellikle ilgili alınan doğru/yanlış/eksik bilgi daha sonra insanların yaşamında önemli bir rol oynuyor. Dışarıdaki sosyalizasyon süreçleri aileden alınanı tamamlıyor.

Bu süreçler özellikle kadınlar ve kadınların maruz kaldığı çifte standartlar açısından çok önemli. Özellikle, III. Bölüm'de görüleceği gibi, bu çifte standartlar bir yandan kadınların içinde bulundukları durumla yeniden üretiliyor. Türkiye'de kadınların çoğunluğu cinsellikle ilgili bilgi ve deneyimlerini evlilik sürecinde ediniyorlar. Kadın böylece "muhafazakarlığı" yeniden üretirken, öte yandan bu muhafazakarlık onun üzerindeki çifte standartları yeniden üretiyor. Bu koşullarda kadının eğitim olanaklarına kavuşması, potansiyel değişimin başlıca kaynağı olarak ortaya çıkıyor. Özellikle genç, eğitimli kesimlerden gelen sadece sözde kalmayan eğitim ve konuşma talebi değişime önayak oluyor.

Dolayısıyla aşağıda cinsellikle ilgili konuların aile içinde konuşulması, cinsel eğitim, ana-babanın çocuklara karşı tutumları gibi bilgiler toplumumuzun bir kesitinde cinselliğe yaklaşım ve onun etrafındaki sosyalizasyon süreçleriyle ilgili ipuçlarını verecek.

Cinsellikle ilgili konuların aile ve toplum içinde konuşulması

	Erkek	Kadın	Genel
Ayıptır	15	19	17
Doğru değildir, çünkü insanların özel hayatını ilgilendirir	17	21	19
Doğru değildir, çünkü geleneklerimize ve ahlak anlayışımıza aykırıdır	21	17	19
Olumludur, çünkü bu tür sorunların çözümünü kolaylaştırır	47	42	45

Cinsellikle ilgili konuların aile ve toplum içinde konuşulmasına olumlu yaklaşanlar örneklemimize giren topluluğun yarısına yakın bir oranı oluşturuyor. Bu kişiler cinselliğin aile ve toplumda konuşulmasının bu tür sorunların çözümüne yardımcı olacağını düşünüyorlar. Öte yandan cinsellikle ilgili konuların konuşulmasını ayıp olarak görenler ya da geleneklere ve ahlak anlayışına aykırı bulanların oranı üçte biri geçiyor. Yüzde 20'lik bir bölüm ise bu tür konuların özel olduğunu düşünerek konuşulmasını hoş karşılamıyor. Sonuçta, özellik kaygısı dışarıda, tutulursa cinselliğe "muhafazakÉr" diyebileceğimiz yaklaşımın % 35 dolayında bir oranda olduğu görülüyor.

Cinselliğin aile ve toplum içinde konuşulmasına erkekler kadınlara göre biraz daha olumlu bakıyorlar. Konuyu "özel" ya da ayıp olarak gören kadınların oranı daha yüksek. Buna karşılık gelenekler ve ahlak anlayışı nedeniyle karşı çıkanlar ise erkekler arasında daha büyük bir grup

oluşturuyor. Bu durumda erkeklerin cinselliğe yaklaşımının bir yönden daha "toplumsal", kadınlarınkinin ise daha "kişisel" olduğu söylenebilir.

Cinsellikle ilgili konuların aile ve toplum içinde konuşulmasına evliler nişanlı ve bekarlara göre, yaşlılar gençlere göre, çocuk sahibi olanlar olmayanlara göre daha olumsuz yaklaşıyorlar. Aynı biçimde eğitim düzeyi düştükçe de olumsuz karşılama oranı artıyor. Sonuçta evlilerin, çocuk sahibi olanların, yaşlıların ve eğitimsizlerin cinselliğin konuşulması konusunda daha muhafazakÉr bir tutum içinde oldukları görülüyor. Bu genel özellik kadınlarda ve erkeklerde farklılık göstermiyor. Kadınlarla erkeklerin benzer düşündüğü ilginç bir nokta daha var. Bu da cinselliğin "özel" bir konu olduğu için aile ve toplumda konuşulmamasını isteyenlerin yukarıdaki şemaya uymaması. Eğitim düzeyi, medeni hal, çocuk sahibi olma gibi ölçütler bu açıdan belirgin bir farklılık yaratmıyor, ya da yukarıdaki şemanın tersine eğilimlere işaret ediyor. Yaş kategorilerine bakıldığında ise özellikle 35-44 yaşlarındakilerde cinselliğe ilişkin konuları "özel" olarak niteleme oranının epeyce yüksek olduğu ortaya çıkıyor.

Sonuç olarak ailede varolan iletişimsizlik, çözülebilecek sorunlara bile değinilememesine, merak edilse bile belirli konularla ilgili soru sorulamamasına yol açıyor. Bu durumda örneğin grup tartışmalarında bir erkek katılımcının belirttiği gibi "hemoroid" hastalığı 2 yıl boyunca aileye açıklanamıyor; çünkü makattan kan gelmesi "erkeklikle" ilgili kuşkular uyandırıyor. Öte yandan bir kadın katılımcı 30 yaşında evlenmemiş kızının bakire olup olmadığını bilmiyor, sormaya da cesaret edemiyor. Konuşmaya açık olan, cinsellikle ilgili konuların konuşulmasından yana olan kişilerde bile toplumsal ahlak normlarının ördüğü görünmeyen engeller cinselliğin konuşulmasına izin vermiyor.

Cinsellikle ilgili konuları kimle konuşuyorlar ?

"Cinsellikle ilgili konuları kimle paylaşırsınız?" sorusuna verilen yanıtlar yukarıdaki bulguları doğrular niteliktedir. Görüştüğümüz kişilerin yarıya yakın bölümü bu tür

konuları eşleriyle konuşuyorlar. Gene % 40'a yakın bölümü kendi cinslerinden arkadaşlarıyla konuşuyor. Karşı cinsten arkadaşlarıyla konuşanların oranı yalnızca % 4. Anne-baba, kardeş ya da başka aile bireyleriyle cinsel konular hemen hiç konuşulmuyor.

Çocuklara cinsel konularda eğitim verilmeli mi?

	Erkek	Kadın	Genel
Evet, yalnızca erkek çocuklara	4	2	3
Evet, yalnızca kız çocuklara	0	1	1
Evet, hem erkek hem kız çocuklara	77	71	74
Hayır, çocuklara cinsel eğitim verilmemelidir	17	25	21
Cevap vermek istemeyenler	2	1	2

Öte yandan büyük bir çoğunluk hem kız, hem de erkek çocuklara cinsel eğitim verilmesinden yanalar. Çocuklara cinsel eğitim verilmesini istemeyenler görüştüğümüz kişilerin yalnızca beşte birini oluşturuyor . Erkekler bu konuya gene kadınlara göre biraz daha olumlu yaklaşıyorlar. Çocuklara cinsel eğitim verilmesini istemeyen kadınların oranı

% 25'e yaklaşırken, bu oran erkeklerde % 17 dolayında kalıyor. Yalnız erkek ya da yalnız kız çocuklara cinsel eğitim verilmesinden yana olanların azlığı cinsel eğitimde ayrımcılığa yönelik ciddi bir talep bulunmadığını gösteriyor. Öte yandan çocuklara cinsel eğitim verilmesini onaylamayan bazı kişilerin ancak kızlara ve erkeklere ayrı ayrı eğitim verilmesi koşuluyla bu tutumlarını değiştirecekleri-ni belirtmeleri, bu bağlamda araştırmanın ilginç bir bulgusunu oluşturuyor.

Eğitim düzeyi yükseldikçe çocuklara cinsel eğitim verilmesinden yana olanların oranı da yükseliyor. Bu oran hiç eğitim almamış erkeklerde % 55, kadınlarda % 43 iken üniversite mezunu erkeklerde % 95'e, kadınlarda % 100'-e ulaşıyor. Cinselliğe yaklaşımla ilgili genel bulgularımız

doğrultusunda yaşlıların cinsel eğitim konusunda da gençlerden daha muhafazakÉr olduğu görülüyor. Ve gene erkeklerin tutumu kadınlara göre daha serbest bir eğilimi yansıtıyor. Yalnızca 18-24 yaş grubundakiler bu genel çerçevenin dışına çıkıyor; bu grupta cinsel eğitimden yana olan kadınların oranı (% 95) erkeklerinkinden (%88) yüksek. Bundan şöyle bir sonuç çıkarılabilir: Cinsellikle ilgili sorunları yaşamakla birlikte, erkeklerin üzerinde daha az baskı olması ve erkeklerin kadınlara göre daha erken yaşlarda cinsel deneyim edinmeleri, özellikle genç kuşaklardaki kadınların cinsel eğitime daha çok önem vermelerine yol açmaktadır.

Cinsel bilgilerin kaynağına baktığımızda da erkeklerle kadınlar arasında belirgin bir farklılık görülüyor. Araştırma kapsamına giren kadınların üçte birine yakın bir bölümü cinsel bilgilerini eşlerinden almıştır. Oysa erkeklerde bu oran %1 gibi çok düşük bir düzeydedir. Erkeklerin cinsel bilgilerinin başlıca kaynağı arkadaşlar (% 38) ve basındır (% 26). Aileden ve okuldan cinsel bilgi edinme oranları hem erkekler, hem kadınlar için son derece düşüktür. Eğitim düzeyi yükseldikçe ve yaş küçüldükçe yazılı kaynaklardan bilgi edinme oranı da artmaktadır. Erkeklerle kadınlar arasında iki önemli fark dikkati çekiyor. Erkeklerde cinsel bilgiyi arkadaştan edinme oranları eğitimsizlerden üniversite mezunlarına doğru düzenli bir biçimde azalırken (% 47'den % 23'e), kadınlarda bu oran ilkokul, ortaokul ve lise mezunlarında görece yüksek düzeye çıkıyor, ama tıpkı eğitimsizler gibi üniversite mezunlarında da düşük kalıyor. Buna karşılık ailesinden cinsel bilgi alan kadınların oranı eğitim düzeyine koşut bir biçimde yükselirken, erkekler için benzer durum gözlenmiyor.

Çocuklarıyla konuşuyorlar mı?

Çocuklara cinsel eğitim verilmesine ilişkin yaklaşıma koşut olarak erkeklerin ve kadınların çoğunluğu (sırasıyla % 64 ve % 61) çocuklarıyla cinsel konuları konuşmaktan yanadırlar. Konuşmayanların ve kararsız olanların oranı birbirine yakındır (% 20 dolayında).

Evli erkeklerin yarısı erkek çocuklarıyla cinsel konuları konuştuklarını belirtmiştir. Evli olmayan ve çocuksuz erkeklerin ise çok daha büyük bir çoğunluğu (% 80) erkek çocuklarla cinsel konuları konuşmaktan yanadırlar. Dikkati çeken bir nokta erkek çocuklarıyla cinsel konuları konuşmayan erkeklerin yarısından çoğunun (% 54) çocuklara cinsel eğitim verilmesinden yana olmasıdır. Bu oran çocuklarıyla cinsel konuları konuşan erkeklerde % 90'a yaklaşmaktadır.

Kız çocuklarıyla cinsel konuları konuşan evli kadınların oranı % 50'ye yaklaşmaktadır. Evli olmayan kadınların kız çocuklarıyla cinsellik üzerine konuşma eğilimleri ise cinsel eğitim konusunda da olduğu gibi çok daha belirgindir (% 90).

Sonuç olarak cinsellik hakkında bilgilenmenin ve bilgilenme tarzının aile ile çok yakın bir bağlantısı var. Ailenin cinsellikle ilgili olarak muhafazakar bir yapısı varsa, bilgi edinme süreci aile dışına kayıyor. Bulunulan çevrede (okul vb) eğitim olanakları varsa, öğrenme "modernleşiyor", ama varolan yapının sürdürülmesi anlamında "geleneksellik" çevrede de egemense, gencin kaçacak yolu kalmıyor. O andan itibaren erkek egemen çifte standartlı ahlakın yeniden üretilmesinde makinanın bir başka dişlisi haline geliyor.

Cinsel sorunların önemli bir bölümü cinsel deneyimin yokluğundan ya da sağlıksızlığından kaynaklanıyor. Örneğin toplumda varolan koşullarda "erkek" kimliğini "gelenekselleşmiş pornografik dergi kültürü" ile edinen bir erkek, kadınla her karşılaşmasında kadının insan kimliğinden önce cinsel kimliğini algılıyor.

Araştırma kapsamında yapılan grup tartışmalarının da ortaya çıkardığı gibi, geleneksel ailelerde cinsel eğitim verilmemesinin yarattığı sorunları aşmak için belli bir çaba gösterilmeye başladığı söylenebilir. Genellikle cinsellik hakkındaki bilgilerini evlenmeden önce, sağlıksız koşullarda edinen erkekler bugün çocuklarının belli sınırlar içinde de olsa bilgilendirilmesini gerekli görmeye başlıyorlar. Ama bu olumlu gelişmenin kadınları pek kapsamadığı görülüyor. Dolayısıyla ailelerinden regl konusun-

da bile bilgi alamayan, eski bir geleneğe göre yanakları kırmızı olsun diye tokat yiyen, gerdek hakkında tek söz işitmeyen kadınların durumu daha zor.

Türkiye'de cinsel ilişkiler ve cinsellik konusunda nasıl bir gelişme izleniyor?

	Erkek	Kadın	Genel
Giderek ahlaksızlık boyutlarına varıyor	43	46	44
insanlar giderek kendilerini daha özgür hissediyorlar	25	18	21
Hiçbir şey değişmiyor, tutuculuk devam ediyor	17	16	17
Hiçbir şey değişmiyor, ahlaksızlık devam ediyor	12	14	13
Diğer	3	5	4
Cevap vermek istemeyenler	0	1	1

Araştırmamıza katılanların önemli bir bölümü Türkiye'de cinsellikle ilgili gelişmeleri olumlu bulmuyor. Görüştüğümüz kişilerin yarıya yakın bölümü ülkede cinsellikle ilgili gelişmelerin ahlaksızlık boyutlarına vardığını düşünüyor. % 13 kadarı ise zaten geçmişte de ahlak dışı olan ilişkilerin sürdüğü kanısını taşıyor. Araştırmaya katılan her beş kişiden biri ülkede cinsellik alanında özgürleşmeye doğru bir gelişme yaşandığı görüşünde;% 17'lik bir bölüm ise geçmişten gelen tutucu anlayışların sürdüğünü belirtiyor.

Türkiye'de cinsellikle ilgili gelişmeleri kadınların göreli olarak daha muhafazakar bir bakışla değerlendirdikleri görülüyor. Eğitim düzeyi yükseldikçe, cinsellik alanında özgürleşmeye doğru bir eğilim olduğunu söyleyenlerin sayısı artıyor. Bu görüş eğitim düzeyi yüksek kadınlar ara-

sında çok daha yaygın. Geçmişteki tutuculuğun bugün hala sürdüğünü söyleyen kadınların oranı da benzer biçimde eğitim düzeyi yükseldikçe, erkeklere göre daha belirgin bir biçimde artıyor. Eğitimsiz, ilkokul ve ortaokul mezunu kadınların büyük çoğunluğu ülkedeki gelişmenin ahlaksızlık boyutlarına vardığı kanısında. Aynı görüşü benzer düzeydeki erkeklerin de paylaştığı açıkça gözleniyor.

Konunun toplumsal boyutu açısından ek bir gösterge de gelir grupları. Özellikle düşük gelir gruplarındaki kadınlar ve erkekler büyük çoğunlukla cinsel gelişmelerin ahlaksızlık boyutuna vardığını belirtiyorlar. Son bir nokta olarak gençlerin cinsellikle ilgili gelişmelere yaşlılara göre daha olumlu baktığını belirtmek gerekiyor. Gerek kadınlarda, gerek erkeklerde gençlerin yaşlılara kıyasla bu alandaki gelişmelere çok belirgin bir biçimde "özgürleşmeci" bir bakış açısından yaklaştığı görülüyor.

Genel olarak bakıldığında araştırmamıza katılanların % 60'a yaklaşan bölümü ülkedeki cinsellikle ilgili ortamdan rahatsızlık duyuyor. Ama dikkat edilmesi gereken bir nokta bu insanların önemli bir bölümünün cinselliğin kendisinden değil, ülkedeki çeşitli ortamlarda yansıyan biçiminden hoşnut olmadığı. Bu durumda araştırmanın başka bölümlerinde de görüldüğü gibi, pratikteki zorlukları ne olursa olsun, cinsellik konusunda bilgilenmeye açık, bu konudaki önyargılardan uzak, cinselliği kendi özel dünyalarında yaşamayı tercih edenler çoğunlukta. Böyle bir çoğunluğun varlığı, su yüzüne çıkamasa bile derinlerde bulunan bir eğilimi yansıtıyor, ama varolan çifte standartların kırılması ve değişim potansiyelinin yaratılması için, cinsellik konusunda rahat bir tutum almaya yönelik bu eğilimin çok yönlü eğitimin sağlayacağı olanaklarla birleşmesi vazgeçilmez bir koşul gibi görünüyor.

Televizyon yayınlarında cinsellikle ilgili açık görüntüler bulunması karşısında kişilerin sergilediği tutumlar bu açıdan ilginç sonuçlar veriyor.

Eşiniz ve çocuklarınızla (ailenizle) birlikte TV'de film izlerken ekrana gelen açık saçık görüntülerden rahatsızlık duyuyor musunuz?

	Genel	Evet	Hayır
Erkek	80	83	81
Kadın	20	17	19

TV'de ailesiyle birlikte film izlerken cinsellikle ilgili sahnelerden rahatsız olanlar büyük çoğunluğu oluşturmaktadır. Erkeklerde bu oran % 80'e yaklaşırken, kadınlarda daha da yüksektir. Araştırmanın başka bulgularının da ortaya koyduğu gibi aile cinsellik açısından bir tür yasak bölgedir. Burada da cinselliğin iki yüzü ele alınmalıdır. Cinselliği "doğal bir ilişki biçimi", "sevgi, dostluk aracı" olarak gören birçok insan bulunmakla birlikte, aynı insanlar cinsellikte "kötü" olarak niteledikleri bir başka yöne (şehvet, yozluk, belki bir tür hayat tarzının yansıması) karşı çıkmaktadırlar. Cinselliğin bu yönünü ileride göreceğimiz gibi kendi başlarına yaşamaktan çok rahatsız olmasalar da, yakınlarıyla paylaşmaktan kaçınıyorlar. Belki ailenin "kutsallığı" zedelendiği düşüncesiyle, belki de içkin olan "kötü" yanlarının su yüzüne çıkıp toplumsallaşması tedirginlik uyandırdığı için böyle bir tutum alıyorlar.

Eğitim düzeyine göre belirli bir farklılık görülmekle birlikte, gene de, eğitimsiz erkeklerde

% 85'i aşan rahatsızlık oranı üniversite mezunlarında da % 50'nin üzerine çıkmaktadır. Bu oranlar kadınlarda sırasıyla % 95 ve % 47'dir. Aynı biçimde TV'de bu tür sahneleri aileleriyle birlikte seyrederken rahatsız olan 55-65 yaş grubundaki erkeklerin oranı neredeyse % 100'ü bulurken 18-24 yaş grubunda da bu oran % 75'e yaklaşmaktadır. Kadınlarda da benzer bir tablo ortaya çıkmak-

tadır. Genç kadınların yaşlılardan daha az rahatsız olduğu, ama her durumda oranların çok yükseklere çıktığı görülmektedir.

İlginç olan nokta bu tür sahneleri yalnız seyretmenin aile içinde seyretmeye göre çok daha az rahatsızlık yaratması. Erkeklerde bu oran % 80'den % 33'e, kadınlarda ise % 83'ten % 56'ya düşmektedir. Daha da ilginç olanı, bu iki oran arasındaki farkın gerek kadınlarda gerek erkeklerde eğitim düzeyi yükseldikçe artması. Bir başka deyişle özellikle eğitimsiz erkek ve kadınlar TV'deki bu tür sahneleri izlerken yalnız da olsalar önemli ölçüde rahatsızlık duyuyorlar. Burada cinselliğe karşı yaklaşımla, cinselliğin toplumsal boyutlar içinde algılanması arasındaki farktan doğan açının eğitim düzeyi düştükçe daraldığı açıkça görülüyor.

Öte yandan yaş gruplarına göre bakıldığında da aynı eğilim ortaya çıkıyor. Ama burada oldukça dikkate değer bir nokta kadınlarda aileyle ve yalnızken rahatsız olma oranları arasındaki farkın 45 yaşından sonra önemli ölçüde kapanmasına karşılık, yaşlı erkeklerde bu farkın hayli yüksek olması. Bir başka deyişle 45 yaşın üstündeki erkeklerin ailelerinin yanında duydukları rahatsızlık, yalnız başlarına kaldıklarında önemli ölçüde azalıyor. Bu kesimde cinsellik eylemden çıkmaya başladıkça, görsel tatmin yolu olarak erotik programlar devreye girmektedir.

İnsanların bu tür durumlarda rahatsız olmalarını engellemek için ne yapmak gerekir?

	Erkek	Kadın	Genel
Bu tür filmler yasaklanmalıdır	23	35	29
Bu tür sahneler kesilmeli, sansür edilmelidir	40	35	31
Bir şey yapılmamalı, rahatsız olanlar izlememelidir	45	25	35
Diğer	1	0	1

Bu tür filmlerin yasaklanmasını isteyenlerle belirli bölümlerin sansür edilmesinden yana olanların oranı üçte ikiye yakın, "Rahatsız olanlar izlemesin" diyerek daha demokratik bir tutum içinde olanlar ise yalnızca üçte bir. Kadınlar erkeklere göre gene daha muhafazakÉr. Yasaklama ve sansürden yana olan kadınların oranı % 75. Erkeklerin ise % 45'i rahatsız olanın izlememesini öneriyor.

Kadınlarda eğitim düzeyi bu tür filmlere karşı tutumda çok önemli bir rol oynuyor. Eğitim düzeyi yükseldikçe yasaklama ya da sansür eğilimleri çarpıcı bir biçimde düşüyor. Erkeklerde ise ilkokul ve ortaokul düzeyinde bazı dalgalanmalar görülüyor.

Genç erkekler yaşlılara göre daha ılımlı bir tutum içindeler. Kadınlarda da gençler yasaklamayı onaylamıyorlar. Oysa 55-65 yaş grubundaki kadınların % 70'i bu tür filmlerin yasaklanmasından yana. Ayrıca sansür yanlısı genç kadınların oranı aynı yaş gruplarındaki erkeklere göre çok daha yüksek.

Araştırma kapsamına giren erkek ve kadınların ülkedeki cinsel yaşamla ilgili olumsuz yaklaşımlarına neden olan etkenlerden biri de büyük olasılıkla eşlerin birbirlerini aldatma
olgusu.

Çevrenizde eşini ya da sevgilisini aldatan kadın ya da erkek var mı ?

	Erkek	Kadın	Genel
Evet, kadın var	3	2	2
Evet, erkek var	24	35	30
Evet, hem kadın, hem erkek var	23	18	21
Yok	49	44	47
Cevap vermek istemiyor	1	1	1

Verilen yanıtlara göre eşini aldatma olgusu toplumumuzda oldukça yaygın. Görüşülen kişilerin yarıdan çoğu çevresinde eşini aldatan kadın ya da erkeklerin bulunduğunu ifade etmiştir. Gene de erkeklerin kadınlara göre daha çok aldattığı anlaşılıyor. Eş aldatmanın sosyo ekonomik değişkenlere göre belirgin farklılıklar göstermediği görülüyor. Hemen her kesimden, gelir grubundan ve eğitim düzeyinden insanlar çevrelerinde eşlerini aldatan kadın ve erkeklerin bulunduğunu ifade diyorlar. Kendilerinin bu konudaki deneyimi dördüncü bölümde göreceğiz.

Ancak grup tartışmalarından ortaya çıkan bir değerlendirmeyi burada aktarabiliriz. Aldatmanın konuşulması ve etkilerinin izlenmesi özellikle erkeğin aldatmasının farkedilmesi sonucunda ortaya çıkmaktadır. Aldatmadan sonra eşler arasında ciddi bir soğukluk yaşanmaktadır; bu da özellikle orta ve üst sınıflar için geçerlidir. Oysa sosyoekonomik olarak daha alt gruplara geçildikçe eşler arasında diyaloğun azalması sonucunda aldatma su yüzüne daha zor çıkan bir olay haline gelmektedir.

III. CİNSEL AHLAK

Bu bölümde cinselliğin kişisel düzeyde yaşanmasında (ya da hayal edilmesinde) söz konusu olabilecek bazı önermelerin varolan norm ve değerlere göre kabul edilebilirlikleri incelenmiştir. Böylelikle daha önceki bölümde toplumsal yaşam içinde varolan genel kurallarla bireysel düzeyde nasıl bağlantılar kurulduğu anlaşılmaya çalışılmıştır.

Görüşülen kişilere ilk olarak "erkek ve kız çocuğu sahibi olduklarını varsaymaları" istenerek bu normların yeniden üretimindeki potansiyel tespit edilmiştir. Aşağıda önce ilk üç sütunda (kararsız olma ve onaylamama çıkarıldıktan sonra) onaylama oranları verilmiştir. Son sütunda ise 3 puan üzerinden onaylanma ortalamaları (onaylama, onaylamama ve kararsız olanlardan elde edilen ortalamalar) bulunmaktadır. Kabul edilme sırasına göre sunulan önermeler şunlardır:

	Erkek	Kadın	Genel	Ortal.
Genç kızın boşanmış bir erkekle evlenmek istemesi	27	38	32	1.920
Genç oğlun evlenmeden cinsellik yaşaması	43	37	40	1.917
Genç oğlun boşanmış bir kadınla evlenmek istemesi	27	37	32	1.915
18 yaşına gelen oğlunuzun yalnız oturma isteği	37	24	31	1.759
18 yaşına gelen kızınızın yalnız oturma isteği	20	19	19	1.488
Genç kızın evlenmeden cinsellik yaşaması	13	17	15	1.387
Genç oğlun evli bir kadınla ilişki kurması	10	7	9	1.262
Genç kızın evli bir erkekle ilişki kurması	4	6	5	1.164

Görüldüğü gibi, bütün önermelerin ortalaması 2'nin altında. Bunun anlamı; hiçbir önerme toplumsal değerler bakımından kabul edilebilir gibi değil. Bu durumda tabloyu en az reddedilme sıralaması olarak görmekte yarar var. Ancak özellikle evli insanlarla kurulan ilşikiler en az kabul edilebilir cinsten. Genel olarak ortalama ahlak evlenmeden cinsel ilişki yaşanmasını hoş karşılamıyor. Cinsel ilişkinin de ötesinde erkek veya kız çocukların yalnız oturmaları bile (cinsellik yaşanabileceği çekincesiyle) pek kabul edilemiyor.

Rahatlıkla görülebileceği gibi erkeğe verilen cinsel roller (örneğin "deneyim kazanması gerektiği") herşeyin üstünde kabul görebiliyor. Hatta yalnız oturma isteğinin kabul edilmesinden bile çok.

Aralarında çok önemli bir fark olmasa da, genç kızın boşanmış bir erkekle evlenebilmesi, erkeğin boşanmış bir kadınla evlenebilmesinden daha zor kabul görüyor.

Erkeklere tanınan bu ayrıcalıklı konum doğal olarak erkekler tarafından daha fazla ön plana çıkarılıyor. Ancak kadınların da bu farklılığı önemli ölçüde besledikleri anlaşılıyor. Gene de kadınların kızlarına erkeklerin baktı-

ğından göreli olarak daha hoşgörülü baktıklarını belirtelim.

Kadınlar: Sürekliliğin ve kopuşların temel aktörleri

Önermeleri en çok reddeden demografik grupların başında kadınlar, özellikle evli ve ileri yaş gruplarındaki kadınlar geliyor. Bu kesimler varolan egemen ahlak anlayışını bir anlamda yeniden üreten temel aktörler olarak dikkati çekiyor. Koca işteyken, mahalle ve evdeki sürekliliği sağlayan bu kadınların tersine, süreksizliği de bir başka kesimden kadınlar sağlıyor. Evlenmeden cinsellik yaşayan genç, üniversite mezunu kadınlar kendilerinin yaşadıkları veya yaşamak istediklerini en azından zihinsel düzeyde çocuklarına rahatlıkla devredebileceklerini düşünüyorlar. Kızlarının yalnız oturmasını kabul eden evli kadınlar % 6 iken bu oran bekarlarda % 52'ye çıkıyor. Üniversite mezunu kadınlarda kızlarının evlenmeden cinsel ilişki kurmalarını kabul edebileceklerini belirtenlerin oranı da hayli yüksek (% 57). Ancak bu kesimlerdeki değişmekte olan ahlak anlayışının tamamen başka uç noktalara gittiğini söylemek yanlış olur. Değişimci kadınlar, örneğin evli erkek veya kadınlarla ilişki kurulmasını hoş karşılamıyorlar.

Önermeler erkekler arasında da özellikle evliler tarafından daha çok reddediliyor (örneğin, kızlarının yalnız oturmasını kabul edenler: % 12). Çocuk sahibi olmak da önermeyi somut bir hale getirdiği için önemli bir belirleyici olarak ön plana çıkıyor. Çocuk sahibi olan erkekler de kızlarının yalnız oturmasını ancak % 11 oranında kabul edebiliyor. Öte yandan her ne kadar erkeklere (dolayısıyla erkek çocuklara) farklı ayrıcalıklı roller tanınsa da çocuk sahibi erkekler arasında da oğullarının evlenmeden cinsel ilişki kurmalarını onaylayanlar (% 31) onaylamayanlardan daha az (% 56).

Genel olarak bakıldığında ise evli olmayanlarda ve çocuk sahibi olmayanlarda kabul edilme oranlarının yükseldiği izleniyor. Kültürümüzde yaygın olarak kullanılan "bekara karı boşamak kolaydır" sözünü doğrular bir bi-

çimde bu kesimler daha "özgürlükçü" görünüyor.

Paralel bir şekilde üniversite mezunu erkekler ve genç erkekler (18-24 yaş grubu) genel ortalamaların en çok dışına çıkan gruplar gibi görünüyor. Bu gruplarda örneğin kız çocuklarının yalnız oturmasını, erkek çocuklarının evlenmeden cinsel ilişki kurmalarını kabul edenler çoğunlukta. Ancak gene de bu, kızlarının evlenmeden cinsel ilişki kurmasına onay vermek anlamına gelmiyor.

Dolayısıyla, kadın veya erkek bu genç kesimlerin evlilik kurumuna girdikçe kendilerinden önceki kuşakların davranış kalıplarına girebilecekleri beklenebileceği gibi, belli bir ölçüde değişimi taşıdıkları da söylenebilir. Benzer şekilde evli olanlar arasında okulda veya işte tanışarak evlenenler de akrabalar vasıtasıyla veya görücü usülüyle tanışanlara kıyasla çocuklarına daha çok özgürlük tanımaktan yana görünüyorlar. Sonuç olarak okullaşma, iş yaşamına atılma gibi sosyal çevrelere girme oranları yükseldikçe çocuklara yönelik sosyalizasyon süreçlerinin esnemesi mümkün görünüyor.

Bekaret : yüzde 20'ye yüzde 70

Cinsellik konusunda süreklilik ve yeniden üretim ile kopuşlar ve yenilenme arasındaki çatışmanın en önemli sembollerinden biri kuşkusuz, bekaret. Dolayısıyla bu konuda dile getirilen fikirler çok önemli. Hatta bu konuda ortaya çıkan fikirlerin sahiplenilme oranları bir bakıma toplumun genel anatomisini de açığa çıkarıyor.

Burada genel olarak "Bekaret sizce önemli midir ?" gibi muğlak cevap alınacak bir soru yerine görüşülen kişilere zihinlerinde somutlama yapabilmelerine imkan verebilecek şekilde soru yöneltildi. Kalitatif bulguların da doğruladığı cevaplara göre kadın erkek ayırımında sonuçlar şöyle:

Kadınlara sorulan soru: Sizin için bekaretin saklanması evlenmek için ne kadar önemlidir?

Erkeklere sorulan soru: Sizin için evleneceğiniz insanın bakire olması ne kadar önemlidir?

	Erkek	Kadın	Genel
Çok önemli	51	40	46
Önemli	23	26	25
Bilmiyorum	7	11	9
Pek önemli değil	9	9	9
Hiç önemli değil	9	14	11

Tablodan anlaşılacağı gibi bekaret toplumun % 71'i tarafından kesinlikle önemli olarak kabul ediliyor. Ancak bunda özellikle erkeklerin rolü egemen. Hatta bekaretin esas olarak erkeklerin sorunu olduğunu söylemek bile mümkün. Hiç önemli bulmayan kadınların oranı % 14 iken, erkeklerde bu oranın % 9'da kalması bunun bir göstergesi. Öte yandan bu kanıyı güçlendirecek bir başka bilgi de kadınlarda karar veremeyenlerin göreli olarak fazlalığı. Bu kadınların aslında kendilerine kalsa bekareti önemli bulmayacaklarını, ancak erkek tarafından kabul edilmeme korkusunun onları kararsızlığa ittiğini söylemek zor görünmüyor. Öyle ki, kendi gençliklerinde bekaret konusundaki değer yargılarıyla büyütülmüş olan orta yaşın üzerindeki ve orta ile üst sosyo-ekonomik gruplardan kadınlar bugün "bekaret kadar saçma bir şey" olmadığını kabul ediyorlar. Bu görüşlerinin değişmesinde, evlilik yılları boyunca erkeğin statüsü karşısında içinde bulundukları haksız duruma karşı isyan duyguları rol oynuyor.

Tablodan genel sonuç olarak toplumun sembolik bölünmesinin % 20 - %10 - % 70 şeklinde biçimlendiği belirtilebilir. % 20'lik kesim "bekaret kurumuna" karşı çıkıp geleneklerle kopuşu temsil ederken, % 70'lik kesim ise sürekliliği ve yeniden üretilen temel ahlaki normları temsil ediyor. Daha önce değişimi temsil eden genç, üniversiteli, okulda tanışarak evlnmiş çiftler veya sevgili ile ilişkisi

olan kadın ve erkekler de bu % 20'lik grup içinde yer alıyorlar.

Evli erkek ve kadınlar, yaşı ilerlemeye başlayan kuşaklarda cinsel rollere ilişkin zaten varolan kalıplar bir kenara bırakılırsa, ilginç olan bir veri evli olmayıp sevgilileri ile cinsel ilişki yaşayan erkeklerde kendini gösteriyor. Bu grupta bekareti önemli bulmayanların oranı her ne kadar önemli bulanlardan fazla ise de, önemli bulanların % 40 dolayında olması dikkat çekiyor. Bu kişilerin "ilk" olmaları sevgililerinin bakire olmaması sorununu ortadan kaldırıyor. Yani onların içinde de aşağıda sunulan cümleleri anlamlı bulanlar var.

"Evlenilecek kız başka, yatılacak kız başka"

İşte bu çerçevede çok önemli bir kural ortaya çıkıyor. Bütün esnek görünümlerine rağmen, yukarıda sözü edilen grup da dahil olmak üzere Türkiye toplumunda gençlik çağlarında "evlenilecek kız, cinsel ilişki yaşanılacak kız ayırımı" düşüncesi yeşeriyor. Evlenilecek kız "kutsiyetini" korurken, başka kız veya kadınlar erkeğin cinselliğini tatmin ediyorlar. Evlenilecek kızla cinsel ilişki kurulmaması çoğunlukla kızın karşı çıkmasından kaynaklansa da, sonuçta iki taraf için de bu doğallaşıyor. Erkek "genelev", "hayat kadını", "yazları turist" ya da "mastürbasyon" vs. ile tatmin ararken, kız zaten üzerinde varolan değer yargılarının sağladığı kontrol ile ciddi bir eksiklik duygusu (frustration) yaşamıyor ya da en azından görünürde yaşamıyor. Bütün bunların ötesinde en kötü ihtimalle erkek ve kız "cinselliği yaşıyorlar ama belli bir yere kadar..."

Bu konuda görüşülen kişilere sunulan 3 cümleye gösterilen tepkiler önemli sonuçlar veriyor. Sunulan önermeler "radikallik" derecelerine göre şunlardı:

A) Başka erkeklerle cinsel ilişkide bulunmuş kızla evlenilmez.
B) Evleneceği erkekle cinsel ilişki kuran kızla evlenilmez.
C) Cinsel ilişkide bulunmuş olmasa bile, başka erkeklerle yakınlaşmış kızla evlenilmez.

Aşağıdaki cevaplar bu önermelere katılanların (yani bu tür kızlarla evlenilmeyeceğini düşünenlerin) oranlarını ve kararsızlar ile evlenebileceklerini söyleyenler dahil edildikten sonra elde edilen 3 üzerinden ortalamaları veriyor.

Kızın evlenmeden önce;

	Erkek	Kadın	Genel	Ortal.
A) Başka erkekle cinselliğe hayır	63	56	60	2.307
B) Evleneceği erkekle cinselliğe hayır	36	38	37	1.919
C) Başka erkekle yakınlaşmaya hayır	26	23	25	1.683

Bu tablodan iki sonuç çıkıyor. Bir yandan, evlenileceği takdirde evlilik öncesi cinsellik göreli olarak hoşgörülüyor. Ya da en azından daha ileride görülebileceği gibi böyle bir davranış "normal olmasa da" bu kızın evlenilmeyecek bir kız olmadığı görüşü ortaya çıkıyor. Öte yandan görüldüğü gibi bekaretin başkası tarafından bozulması tam anlamıyla bir "kirlenme-kirletilme" duygusunu uyandırıyor. Daha önceki verilerde karşımıza çıkan "dul bir kadınla erkek çocuğun evlenmek istemesine, bir kız çocuğun dul bir erkekle evlenmek istemesine kıyasla daha fazla karşı çıkılmasında" olduğu gibi burada da kız "kirlenmediği" ölçüde (bekaretin bozulmamış olması, ya da başkası tarafından bozulmamış olması) kabul edilebi-

lirlik oranı yükselmektedir.

Başkası ile ilişki yaşamış kızlarla evlenilmeyeceğini en yüksek oranda düşünen evli erkeklerden (% 73) sonra sevgilisi olmasına rağmen cinsel ilişki yaşamayanlar geliyor (% 59). Bu yaklaşıma toplumun alt sosyo-ekonomik frun count.pmgruplarında daha fazla rastlanıyor. Gelir ve eğitim düzeyleri yükseldikçe bekarete verilen önem de azalıyor. Örneğin eğitime ters orantılı olarak bekarete önem vermeyenlerin oranı yükseliyor. Bu gruplarda bekarete önem vermeyenlerin oranı (üniversite mezunu erkeklerde: % 52, kadınlarda % 86) çok yüksek rakamlara ulaşıyor. Kadınlarda eğitimin en alt ve en üst basamaklarında bulunanlar arasında neredeyse simetrik bir kutupsallık var. Üniversite mezunu kadınlarda bekarete önem vermeyenlerin oranı % 86 iken, bu oran eğitimsiz kadınlarda % 91'i buluyor.

Üniversiteli erkek grubun bekarete önem vermeme oranından daha da yüksek bir oranda (% 60) "başkasıyla cinsel ilişki kurmuş kızla evlenilmez" önermesini reddetmesi çok ciddi boyutlardaki toplumsal baskının varlığına yeniden işaret ediyor. Başka bir deyişle bazı kesimler bekareti önemli buluyorlar ama bakire olmayan kızlarla evlenilmeyeceği (dolayısıyla bu kızların "namussuz, iffetsiz" vs oldukları) görüşünü reddediyorlar. Bu önermeler konusunda üniversite mezunu kadınların tepkileri çok daha yüksek oranlara varıyor ve % 90'ın altına düşmüyor. Oysa tersine eğitimi düşük kadınlar örneğin "başka kişilerle cinsel ilişki yaşamış kızla evlenilmez" görüşüne % 89 oranında katılıyorlar.

Bu konuda toplumun alt sosyo-ekonomik gruplarının yanı sıra örneğin müziğe ilişkin kültürel renkleri de dikkate alırsak, bekarete önem verenlerin daha çok (sırasıyla) arabesk, Türk halk müziği, Türk sanat müziği ve Türk pop müziği sevdikleri anlaşılıyor. Önem vermeyenler ise (sırasıyla) caz, klasik müzik, yabancı pop, rock ve özgün müzik gibi müzik sevenler arasında görülüyor.

Türkiye'deki çok daha ciddi boyutlardaki çatışmalar hakkında da ipuçları veren cinsellik konusundaki sembollerin, görüldüğü gibi, müzik konusunda da karşılığını bul-

duğu anlaşılıyor. Müzik konusunda Türk pop muziği ve özgün müzik gibi türler aracılığıyla giderek aralarında uçurumlar ortaya çıkan kutuplar arasında belki bir köprü oluşabilecek gibi görünse de, cinsellik konusunda ahlak gibi çok derinlere işlemiş değerler söz konusu olduğundan kutuplaşma hızla siyasileşiyor. Ait olunan kutuptan bakıldığında karşı tarafın tüm ahlaki değerleri reddedilebiliyor.

Cinsel dürtüler ve cinsel ahlak karşı karşıya

Genel ahlaki ölçüleri bu şekilde irdeledikten sonra, bu aşamada bireysel düzeyde cinsel dürtüler ve cinsel ahlakın nerelerde örtüştüğünü ve çatıştığını görebiliriz. Burada söz konusu olan daha somut, cinsel pratikler içindeki norm ve değerlerdir. Aşağıdaki tabloda sıralanan önermeleri normal bulanların oranları ile normal bulmayanların (1), normal bulanların (2) ve kararsız olanların (3) birlikte değerlendirilmesiyle elde edilen 3 üzerinden ortalamalar izlenmektedir.

	Erkek	Kadın	Genel	Ortal.
Kendi kendini tatmin etme (mastürbasyon)	70	31	51	2.109
Evlenilecek kişiyle cinsel ilişki kurmak	35	25	30	1.731
Erkeklerin para vererek cinsel ilişki kurması	43	15	30	1.674
Cinsel organların ağız yoluyla uyarılması	29	13	21	1.539
Evli bir erkeğin başka bir kadınla ilişki kurması	23	10	17	1.426
Kadınların para alarak cinsel ilişki kurması	27	7	17	1.425
Ters ilişki (anal seks)	18	5	12	1.332
Kadınların para vererek cinsel ilişki kurması	19	5	12	1.295
Erkeklerin para alarak cinsel ilişki kurması	13	5	9	1.241
Evli bir kadının başka bir erkekle ilişki kurması	6	8	7	1.191
Kendi cinsinden bir kişiyle ilişki kurma	5	9	7	1.188
Toplu halde seks	8	2	5	1.133
Nikah düşmeyen akrabalarla ilişki kurulması	2	2	2	1.066
Hayvanlarla cinsel ilişki kurma	3	1	2	1.062
Küçük kız çocuklarla cinsel ilişki	1	0	1	1.017
Küçük erkek çocuklarla cinsel ilişki	0	0	0	1.015

Tablodan ilk çıkarılacak sonuç genel kabul gören önermelerin (mastürbasyon dışında) neredeyse yokluğudur. Daha sonra göreli olarak daha fazla normal görülen önermeler arasında "flört, söz, nişan süresince evlenilecek kişiyle cinsel ilişki kurmak" ve "erkeklerin para vererek cinsel ilişki kurması" yer alıyor. Daha önce yanlış olduğu belirtilen "evleneceği erkekle cinsel ilişkiye giren kızla evlenilmez" düşüncesinin, burada üst sıralarda yer

almasına rağmen, çoğunluk tarafından normal karşılanmadığı da görülüyor.

Küçük çocuklarla ilişki konusunun en alt sıralarda yer alması ise toplumun "linç" duygularını açıklayabilir nitelikte görünüyor. Burada bir parantez açalım. Yukarıdaki tabloda "normal bulma" ölçüsüne göre değerlendirilen önermeler arasında hangisinin reddedilmesindeki şiddetin daha yoğun olduğunu tespit etmek üzere aşağıdakilerden hangilerinin cinsel suç olduğu sorulmuştur.

	Erkek	Kadın	Genel
Küçük çocuklarla ilişki kurmak	75	80	77
Tecavüz	63	81	72
Nikah düşmeyen akrabalarla ilişki kurmak	28	11	20
Kendi cinsinden bir kişiyle ilişki kurmak	18	7	13
Hayvanlarla ilişki kurmak	10	12	11
Sarkıntılık	2	1	2
Ters ilişki (anal seks)	2	2	2
Para karşılığı cinsel ilişkide bulunmak	1	4	2

Görüşülen kişilerin ikişer cevap verdikleri tablodan görüldüğü gibi "küçük çocuklarla ilişki" ve "tecavüz" mutabakat halinde suç kategorisine sokulmaktadırlar. Burada tecavüz olayının yarattığı döngüye değinmekte yarar var. Bir yandan aileler özellikle kız çocuklarını tecavüzden korunmaları için korkutuyorlar. Bu, kız çocuklarını erkeklere karşı sürekli bir mesafe bırakmaya zorluyor. Aynı zamanda toplum kendini (özellikle erkekler kendi hemcinslerini) iyi tanıdığı için, adeta korkuya dayalı bir caydırma (dissuasion) mekanizması oluşturuyor. Erkekler kendilerine güvenmedikleri için, başkalarının şiddetle cezalandırılmasını istiyorlar. Ama gevşeyemeyen, normalleşemeyen cinsellik buna rağmen tecavüzü üretiyor. Korku devam ediyor.

Doğrudan şiddet içeren bu "suçlar" kadınlarda çok daha kesin çizgilerle ve öbür suçlardan belirgin bir biçimde

ayrılırken, erkeklerde şiddet içermeyen "suçlara" da göreli olarak dikkat edildiğini belirtelim.

Erkek: "cinsellik" damgalı. Ahlak: "erkek" damgalı.

Parantezimizi kapatıp tekrar daha önceki tablomuza dönersek, dikkati çeken önemli bulgular arasında ters ilişki ve parayla ilişkiler konusundaki erkek ve kadınlar arasındaki farklar bulunmaktadır. Bunlardan ters ilişki evli çiftler ve evli olmayan gençler arasında farklı anlamlar taşıyor. Evli çiftler arasında bir zaman sonra cinsel tatminin azalmaya başlamasıyla birlikte önemli sayıda erkek eşlerine ters ilişki teklif ediyor. Muhafazakar kesimlerde kadınlar ise bu türden ilişkiyi günah olarak görüyorlar. Gençlerde ise sorun büyük ölçüde bekaretin korunmasından kaynaklandığı için, ters ilişki başvurulan bir yöntem olarak ortaya çıkabiliyor.

Çok önemli bir bulgu erkeklerin para vererek yaşanılan cinselliği evlenilecek kızla yaşanılacak cinsellikten daha "normal" bulmalarıdır. Bir bakıma cinsel ahlak adına (evlenilecek kızın "kutsallığı"), temizlik gibi unsurların sözünün edilmediği, günde onlarca kişinin ilişkiye girdiği hayat kadınlarıyla girilen "sıfır ahlak" düzeyindeki "fuhuş" ilişkileri tercih ediliyor. Bu durumda evlenilecek kıza (kendi kızına) "kutsallık" atfedilirken, diğer tüm kadınlar cinsel birer obje haline geliyorlar. "Kendine ait kız" temiz kalırken, öteki kadınlar kirletilmeye müsait olarak algılanabiliyorlar. Evli olunca da temiz-kirli sorunsalı sona ermiyor, yani kendi kadını temiz kalacak, başkaları kirletilebilir: Evli erkekler başka kadınlarla ilişki kurulabilmesini % 22 oranında normal görürken, evli bir kadının başka erkekle ilişki kurmasını sadece % 4 oranında normal görüyorlar.

Öte yandan genç yaş gruplarında, eğitimi yüksek kesimlerde ve özellikle eğitimli kadınlar arasında bu genel ortalama eğilimlerin dışına çıkılıyor. Örneğin üniversite mezunu erkeklerde evlenmeden önce cinsel ilişki % 68 oranında normal karşılanırken, para vererek girilecek cinsel ilişki % 38 oranında normal görülüyor. Üniversite

mezunu kadınlar ise evlilik öncesi ilişkiyi % 83 oranında, erkeklerin para vererek cinsel ilişkide bulunmasını % 20 oranında normal görüyorlar. Bu kesimde evli erkeklerin başka kadınlarla cinsel ilişki kurmaları ne kadar normalse (% 37), evli kadınların da başka erkeklerle ilişki kurmaları aynı derecede -hatta daha yüksek oranda- normal (% 40) sayılabiliyor.

Ancak ahlaki baskının daha yoğun olduğu alt sosyo-ekonomik çevrelerdeki eğitimsiz kadınlar arasında da erkeklerin yaşadığı "parayla cinselliği" normal görenlerin oranı % 16. Ya da erkeğin başka bir kadınla cinsel ilişkiye girmesini (para vermeden) normal görenlerin oranı % 5; evli kadınlarda ise bu oran sadece % 4. Yani "erkektir; hakkıdır" ya da "kökü bendedir, dalı nereye giderse gitsin" türünden yaklaşımların sadece bir çeşit "örtü" olduğu, aslında arka planında derin acıları ve kabullenmişlikleri sakladığı söylenebilir.

Burada bir ara sonuç çıkarmak gerekirse, erkeklerin hayata bakışlarının kadınlara kıyasla daha cinsel içerikli (sex oriented) olduklarını ve bunun çifte standartlı (erkek içerikli) bir ahlakla gizlenmesi sonucunda aslında bir tür "ahlaksızlığın" kol gezdiğini söylemek mümkün görünmektedir. Yani bir bakıma çifte standartlı ahlak, erkeklerin önüne çok ciddi bir paradoks koyuyor. Bir yandan ahlakın kendisi onun kutsal kızla ilişkiye girmesini engelliyor, bu nedenle cinsel ilişkiyi "normal" olarak yaşayamıyor, yani cinsel ilişkide bulunamıyor ve bunun sürekli olarak eksikliğini yaşıyor; ama öte yandan bu süreç bazı kadınların "kirli" işlerin yapılması için aracı haline gelmesine neden oluyor; erkeklerin eksiklik duygusu sürdükçe fuhuş artıyor, kirli kadınlar artıyor, ahlaksızlık artıyor.

IV. DUYGU, DÜŞÜNCE VE DAVRANIŞLAR

Cinselliği düşünüyorlar mı?

Erkekler cinsellikle ilgili konuları kadınlara göre daha çok düşünüyorlar ve daha çok konuşuyorlar.

DÜŞÜNME

KONUŞMA

	Erkek	Kadın	Genel	Erkek	Kadın	Genel
Her gün	25	4	15	23	4	14
Haftada bir-iki gün	35	20	28	23	15	19
Ayda birkaç kez	9	20	14	8	14	11
Çok seyrek	21	33	27	32	37	35
Hiç düşünmem/konuşmam	8	20	14	13	28	20
Cevap vermek istemiyor	2	3	2	1	2	2

Öncelikle gerek erkeklerin, gerek kadınların cinsellikle ilgili konuları konuştuklarından daha çok düşündükleri anlaşılıyor. Daha çok düşünüyorlar, ama daha az konuşuyorlar. Erkeklerle kadınlar arasında bir karşılaştırma yapıldığında ise erkeklerin cinsellikle genel olarak kadınlardan daha çok ilgili oldukları görülüyor. Örneğin cinsellikle ilgili konuları her gün düşünen ve konuşan erkeklerin oranı kadınlardan çok daha yüksektir. Dört erkekten biri cinsellikle ilgili konuları her gün düşünüyor. Üçte biri aşkın bir bölümünün de cinsellik haftada birkaç gün kafasını meşgul ediyor.

Erkeklerin yarıya yakın bir bölümü cinsellikle ilgili olarak her gün ya da haftada birkaç gün konuşuyorlar. Bu oran kadınlarda gene daha düşük. Evli erkek ve kadınların evli olmayan hemcinslerine göre cinsellikle çok daha az meşgul oldukları anlaşılıyor. Özellikle sevgilisi olan erkek ve kadınlarda cinsellikle ilgili düşünme ve konuşma oranları oldukça yüksek.

Düşünceleri içinde aldatma var mı?

Araştırmaya katılanların yarıdan çoğu çevrelerinde eşlerini aldatan kadın ve erkeklerin bulunduğunu belirtmişlerdi (II. Bölüm). Kendilerine "Eşinizi aldatmayı düşündünüz mü?" diye sorulduğunda daha düşük oranlarda "Evet" yanıtı alındı. Ancak aradaki fark çok yanıltıcı değil ve eşin aldatılması konusunda iki türlü sorgulama bu farkı ortaya koyuyor. İnsanlar çevrelerinde böyle bir şeyi gördüklerini, ancak kendi yaşamlarında çok az gerçekleştiğini söylerken, özellikle erkeklerin diğer sorulara verdikleri cevaplardan, eşlerini aldatma oranının daha yüksek olduğunu, ancak ifade etmekten kaçındıklarını kestirmek mümkün.

Aldatmayı düşündünüz mü ?

	Erkek	Kadın	Genel
Evet	29	8	19
Hayır	61	85	72
Cevap vermek istemiyor	10	7	9

·Görüldüğü gibi erkeklerde % 30'a yaklaşan "aldatmayı düşünme" oranı, kadınlarda oldukça düşük düzeydedir. Eğitim düzeyi yükseldikçe eşlerini aldatmayı düşünen erkek ve kadınların sayısı artmaktadır. Bu bulgu bazı insanlarda eğitimin sadakatsizlik düşüncesine yol açtığı gibi bir izlenim uyandırabilir. Buna karşılık eğitimin bu konularda daha içten ve rahat yanıtlar vermeyi kolaylaştırdığı da ileri sürülebilir.

Neden aldatmayı düşündüler?

	Erkek	Kadın	Genel
Cinsel çekim	24	11	21
Eşi ile tatminsizlik	11	1	8
Heyecan arayışı	31	17	28
Aşık olma	4	15	7
İntikam	2	8	3
Diğer	2	5	3
Cevap vermek istemiyor	26	43	30

Not: Soru formunda deneklerin zor durumda kalmamaları için "aldatttınız mı ?" diye sorulmamış, ancak "aldatmayı düşündünüz mü ?" sorusuna cevap vermek istemeyenler de "neden aldatmayı düşündünüz ?" sorusunda değerlendirmeye alınmıştır.

İstatistiki olarak incelenebilmek için hayli küçük bir grup söz konusu olmasına rağmen, genelde heyecan arayışı ve cinsel çekim aldatmayı düşündüren başlıca nedenler olarak görülüyor. Ama kadınlarla erkekler arasında bazı önemli farklar var. Her iki grupta da heyecan arayışı en yüksek oranda belirtilmişken, erkeklerde bunun hemen ardından cinsel çekim gelmektedir. Oysa kadınlarda "aşık olma" cinsel çekimden daha önemlidir; intikam da kadınların aldatmayı düşünmesinde erkeklerde olduğundan daha büyük bir etkendir. Araştırmanın başka

bulgularından da anlaşıldığı gibi kadınlar cinsellikte duygulara çok daha fazla önem veriyorlar.

Bu arada aldatmayı düşünme nedenleri arasında eşiyle birlikte tatminkar bir cinsellik yaşayamadığını belirten erkeklerin oranı kadınlardan dikkat çekici bir biçimde yüksektir.

Son bir noktaya daha dikkat çekmek gerekiyor. Bu soruya kadınların yarıya yakın bir bölümü yanıt vermemiştir. Düşük gelir ve eğitim düzeyindeki ya da görücü usulüyle evlenen kadınlarda ise cevap vermeme eğilimi daha da yükselmektedir.

Neden aldatmadılar?

	Erkek	Kadın	Genel
Eşime duyduğum sevgi	34	22	27
İhtiyaç duymadım	32	19	25
Eşime acı çektirmemek	2	2	2
Aklıma bile gelmedi	12	46	30
Duymasından korktum	3	1	2
Diğer	2	3	3
Cevap vermek istemiyor	15	7	11

Erkeklerde ve kadınlarda aldatmayı engelleyen başlıca etkenler arasında eşlerine duydukları sevgi yer alıyor. Erkeklerin önemli bir bölümü eşini aldatmaya ihtiyaç duymadığını ya da bunun aklına bile gelmediğini belirtmişlerdir. İlginç bir nokta, aldatma düşüncesi aklına bile gelmeyen kadınların oranının (% 46) hem erkeklerin oranından (% 12) çarpıcı biçimde yüksek olması, hem de kadınların yarıya yakınında aldatmamanın bu etkene bağlanması. Hem erkeklerde, hem kadınlarda eğitim düzeyi yükseldikçe aldatmama nedeni olarak eşe duyulan sevgi ön plana çıkmaktadır. İhtiyaç duymadım diyenlerin oranı ise eğitim düzeyi düşük gruplarda daha yüksek. Geleneksel

usullerle evlenen erkekler arasında "ihtiyaç duymadım" diyenlerin oranı yüksekken, benzer usullerle evlenen kadınlar arasında "aklına bile gelmeyenler" üçte ikiye yakın.

Kıskanma

Kıskanma, aşağıdaki bulgulardan anlaşılacağı gibi, yalnızca cinsellik yaşanarak gerçekleşen bir aldatılma sonucunda ortaya çıkmıyor. Ne kadar sevgi ve ilgiye ihtiyaç varsa kıskanma oranı artıyor. Dolayısıyla sevginin azaldığına (başkalarına yöneldiğine) işaret edecek davranışlar kıskanma oranını arttırıyor. Bu psikolojik hal aynı şekilde dile getirmeseler de hem erkekler, hem de kadınlar için geçerli.

Eşlerin birbirlerini kıskanmaları açısından en büyük fark kadınların duygusal yakınlığı vurgulamış olmasıdır. Eşini "Başka bir kadınla duygusal ilişkiye girdiğinde" kıskanan kadınların oranı % 40'ı aşmaktadır. Erkeğin para karşılığında cinsel ilişkiye girmesi ise önemli bir kıskanma nedeni olarak görülmemektedir.

Erkeklerin ise yarısında eşlerini başka biriyle samimi gördüklerinde ya da eşleri başkasına baktığı andan itibaren kıskanma başlıyor. Kadınların % 20'si, erkeklerin ise % 14'ü eşlerini kıskanmadıklarını belirtmiştir. Burada da, çok belirgin olmamakla birlikte, eğitim düzeyi yükseldikçe kıskançlığın azaldığı söylenebilir. Ama eşlerin başkasıyla duygusal ilişkiye girmesi durumunda tam tersi bir eğilim görülmekte, hem kadınlarda, hem erkeklerde eğitim düzeyi yükseldikçe kıskanma oranları artmaktadır.

Erkekler için fiziksel özellikler önde geliyor

Araştırmanın birinci bölümünde erkeklerin genellikle genç yaştaki kadınları çekici bulduğu ortaya koyulmuştu. Bu açıdan erkeklerin kadınlara göre daha "fiziksel" düşündükleri saptaması yapılmıştı. "Karşı cinste sizi en çok ne çeker?" sorusuna erkeklerin verdiği yanıtlar bu saptamayı bir kez daha doğrulamaktadır.

Karşı cinste sizi en çok ne çeker?

	Erkek	Kadın	Genel
Fiziksel özellikler	38	6	23
Sempati, espri, cilve	29	13	22
Hayata bakış	12	17	14
ZekÉ, akıl	7	17	12
Ciddiyet	3	15	8
Para	1	12	6
Duygusal, romantik oluşu	4	7	6
Bakımlılık	5	2	3
Beceriklilik	1	4	2
İş başarısı	-	4	2
Cevap vermek istemiyor	1	3	2

Erkeklerin önemli bir bölümü kadınlarda kendilerini en çok fiziksel özelliklerin çektiğini belirtmişlerdir. İkinci sırada sempatik, esprili, cilveli kadınlar gelmektedir. Kadınların ise erkeklerde aradıkları özellikler çok farklıdır. ZekÉ ve hayata bakış tarzının kadınlar için hemen hemen eş ağırlıkta önem taşıdığı anlaşılıyor. Ciddiyet hemen arkadan geliyor. Erkek sempatik olmalı ve parasız olmamalı diyen kadınlar dördüncü ve beşinci büyük grupları oluşturmaktadır.

Erkeklerin ve kadınların birbirlerinde aradıkları özellikler bir yandan birbirlerine atfettikleri cinsel rollere ilişkin önemli ipuçları verirken, bir yandan da iki cinsin toplumsal konumları açısından dikkate değer işaretler taşıyor.

Erkekler daha önceki bulguları açıkça doğrular bir şekilde kadını daha çok bir "cinsel nesne" olarak görüyor. Cinselliği doyurmak açısından kadının fiziksel bakımdan

çekici olması gerekli bulunuyor. Aynı zamanda "eğlendirici" de olması ihmal edilmiyor. Kadınların yaklaşımı ise çok farklıdır. Açık olarak görülüyor ki, kadınların erkeklerle ilişkilerinde asıl aradıkları özellik "kendi güvenlikleri"dir. Önemli bir nokta kadınlarda belirgin olarak öne çıkan hiçbir tercihin bulunmayışıdır. Bir başka deyişle kadınlar "tek ata oynamayı" reddetmekte, şanslarını eşit olarak dağıtmayı daha güvenli bulmaktadırlar. Erkeklerde çekici buldukları yönler birbirine yakın oranlarda zekÉ, hayata bakış, ciddiyet, sempati ve para gibi özelliklerdir. Cinsellik ve hatta kadınlarda erkeklere göre çok daha önemli olduğunu saptamış olduğumuz duygusallık gibi özellikler daha sonra gelmektedir.

"Kadın sözcüğü sizde neyi çağrıştırır?" diye sorulduğunda, erkeklerin % 30'a yaklaşan bölümü "güzellik", % 20'si de "cinsellik" yanıtını vermiştir. Her dört erkekten birine "kadın" sözcüğünün annelerini çağrıştırması ise ayrıca ilginç bir bulgudur.

Kadın sözcüğünün futbola tutkunluk derecesine ve beğenilen müzik türüne göre insanlarda ne çağrıştırdığını araştırdık.

Fanatik futbol taraftarları için kadın esas olarak cinsellik ve güzellik sözcüklerini çağrıştırıyor. Arkadaşlık sözcüğünü çağrıştırması ise en çok takım tutmayanlar için söz konusu.

Arabesk müzik dinleyenler için kadın tam eşit ağırlıkta (% 28) hem ana, hem güzellik sözcüklerini çağrıştırıyor. Klasik müzik dinleyenler için kadın daha çok arkadaşlık ve güzellik, tasavvuf müziği dinleyenlerin % 70'i için ana, özgün müzik dinleyenlerin % 50'si için ise cinsellik.

Eğitim düzeyine göre bakıldığında, düşük eğitim gruplarında kadının önemli oranlarda (eğitimsizlerde % 43, ilkokul mezunlarında % 35) "ana"yla özdeşleştirildiği görülüyor. Eğitim düzeyi yükseldikçe "güzellik" ve "arkadaşlık" kavramları öne çıkıyor.

Her dört erkekten birine kadın sözcüğünün "ana" kavramını çağrıştırması araştırmanın bir başka bulgusu ile örtüşüyor:

"Evleneceğiniz kişinin anne/babanızla benzer özellikler taşımasını ister misiniz?" sorusuna verilen yanıtlar şöyle:

	Erkek	Kadın	Genel
Evet	57	45	51
Hayır	43	55	49

Eşlerinde annelerine benzer özellikler arayan erkekler çoğunluğu oluşturuyor. Eşlerinde babalarına benzer özellikler arayan kadınların oranı ise gene yüksek olmakla birlikte, erkeklerden farklı olarak bu grup azınlıkta kalıyor.

Erkek-kadın ilişkilerinde eğitimin önemi

Araştırmanın birçok bulgusunda eğitim düzeyinin cinselliğe yaklaşımda gerek kadınlar, gerek erkekler açısından belirgin farklılıklar doğurduğunu gördük. Eğitim düzeyi kadın-erkek ilişkilerinin algılanması, kadınlara ilişkin önyargılar ve kıskanma olgusu bakımından da dikkate değer bir değişken olarak görülüyor.

Karşı cinse tavrınızı daha çok nasıl tanımlarsınız?

	Erkek	Kadın	Genel
Sert davranırım	4	3	4
Yüz vermem	5	11	8
Sıkılırım, fazla konuşmam	12	17	14
Bazen rahatsızlık duyarım	13	22	17
Kişiliğine göre değişir	34	24	29
Kendi cinsimdekilerden farklı davranmam	12	8	10
Rahatça iletişim kurabilirim	17	12	15
Karşı cinsle daha rahatımdır	3	3	3

Erkeklere karşı tavırlarını nasıl tanımladıkları sorulduğunda kadınların yarısı bazen rahatsız olduklarını, sıkıldıklarını ya da yüz vermediklerini ifade etmişlerdir. Rahat, hatta daha rahat iletişim kurarım diyenlerin toplam oranı yaklaşık % 15'tir. Erkeklerin ise kadınlara göre daha rahat oldukları anlaşılıyor.

Bununla birlikte, eğitimin ve başka sosyo-ekonomik göstergelerin kadın-erkek ilişkileri açısından önemli olduğu görülüyor. Örneğin eğitim düzeyi yüksek kadınların bu bakımdan düşük eğitimli hemcinslerinden ve gene düşük eğitim düzeyindeki erkeklerden çok daha rahat bir konumda oldukları kolaylıkla anlaşılıyor. Erkeklerde de aynı eğilimler ortaya çıkıyor. Eşleriyle geleneksel usullerle tanışmış olan erkek ve kadınlarda da eğitim düzeyi düşük hemcinslerine benzer tutumlar gözleniyor. Örneğin eşleriyle işte ya da okulda tanışmış olanlar arasında "rahat iletişim kurarım" diyenler oldukça yüksek oranlarda iken, geleneksel usullerle evlenmiş olanlar arasında rahatsızlık duyanların, sıkılanların ve "yüz vermeyenlerin" sayısı hayli kabarık. Kadınlarda bu açıdan daha da çarpıcı bir karşıtlık söz konusu.

Eğitim düzeyinin düşüklüğü kadınlarla ilgili önyargılarda da önemli rol oynuyor

Kızını dövmeyen dizini döver

	Erkek	Kadın	Genel
Anlamsız	43,0	48,6	45,6
Fikri yok	7,5	11,8	9,5
Anlamlı	49,5	39,6	44,8

Elinin hamuru ile erkek işine karışma

	Erkek	Kadın	Genel
Anlamsız	53	58	55
Fikri yok	9	11	10
Anlamlı	38	31	35

Dişi köpek kuyruk sallamazsa, erkek köpek peşine düşmez

	Erkek	Kadın	Genel
Anlamsız	30	49	39
Fikri yok	11	18	14
Anlamlı	59	33	47

Erkekler kadınlara göre daha büyük oranda "kızlarını dövmekten" yanalar. Bu ifadeyi kadınların da % 40'ının anlamlı bulması ayrıca dikkat çekicidir. Ne var ki, eğitimsiz kadınlarda bu oran % 70 iken üniversite mezunlarında % 3'e düşmektedir.

Aynı biçimde eğitimsiz kadınların % 57'si kadınların "elinin hamuruyla" erkek işine karışmaması gerektiğini düşünürken, bu ifadeyi anlamlı bulan bir tek üniversite mezunu kadın çıkmamıştır.

Erkeklerle kadınlar arasında en büyük fark "Dişi köpek kuyruğunu sallamazsa, erkek köpek peşine düşmez" ifadesiyle ilgili tutumda görülüyor. Erkeklerin yaklaşık % 60'ı bu ifadeyi anlamlı bulmuşlardır. Kadınlar arasında anlamlı bulanların oranı ise üçte birdir. Üniversite mezunu erkekler arasında bile anlamlı bulma oranı % 40'tır.

En çok neden korkuyorlar?

Araştırma kapsamına giren kadın ve erkeklerin en çok neden korktuklarına bakıldığında bir kez daha erkeklerin "cinsellik" vurgusu, kadınların ise "güven" kaygıları ortaya çıkıyor.

	Erkek	Kadın	Genel
Erkekliğini/kadınlığını kaybetmek	43	4	25
Ağır bir hastalık geçirmek	13	25	19
Yalnız kalmak	8	24	16
Aldatılmak	9	15	12
Başarısızlık	9	8	8
Parasız kalmak	4	10	7
Kısırlık	4	8	6
İşini kaybetmek	9	2	5
Terk edilmek	1	4	2

Erkeklerin en çok korktukları şey erkekliklerini kaybetmek. % 43 gibi yüksek bir oranda ifade edilen bu korkuyu ağır hastalık, başarısızlık, aldatılmak gibi korkular çok daha düşük oranlarda izliyor.

Kadınların ise en çok korktuğu iki şey ağır hastalık ve yalnızlık. Bu yalnızlık korkusu özellikle eğitimi düşük kesimlerde birçok olumsuzluğa katlanmayı da beraberinde getiriyor. Ve bunu "dul" kalmanın sembolik ağırlığı ve korkusu izliyor. Dul kadının toplumumuzda sahip olduğu imaj, daha önce "kirlenmiş, kullanılmış" dolayısıyla "kullanılabilir" olması imajı, etkisi üst sosyo-ekonomik yapılarda göreli olarak azalsa da, diğer kesimlerde sürüyor.

Kadınlar ayrıca aldatılmaktan ve parasızlıktan korkuyorlar.

Erkekliğini kaybetmek ve başarısızlık daha çok genç erkeklerin korkuları. Orta yaşlarda aldatılmak, ileri yaşlarda ise ağır hastalık korkuları erkeklerde ağır basıyor.

Ağır hastalık ve yalnızlık her yaştaki kadının temel korkuları gibi görünmekle birlikte, ileri yaşlarda belirgin bir biçimde etkisini artırıyor. Genç yaşlarda aldatılmak, başarısızlık gibi korkular, orta yaşlarda ise parasızlık korkusu vurgulanıyor.

Hem erkeklerde, hem kadınlarda görülüyor ki, eğitimin korkuya faydası yok. Eğitim düzeyleri ne kadar farklı olursa olsun, kadınlar ve erkekler benzer korkuları taşıyorlar.

V. CİNSEL PRATİKLER

Araştırmanın bu son bölümünde cinsel uygulamalar ve çeşitli sorunlarla ilgili bulgular yer alacak.

Görüştüğümüz kişilerin % 85'i bugüne kadar en az bir kez cinsel ilişkide bulunmuştu. Bu oran erkekler için % 92 kadınlar için % 79'dur. Dolayısıyla aşağıdaki bölümde, genel değerlendirme istenen sorular dışında, cinsel pratiklere ilişkin yanıtlar sadece bu gruba aittir.

İlk cinsel deneyim

Gerek erkekler, gerek kadınlar için ilk cinsel ilişkide bulunma yaşı ağırlıklı olarak 15-19'dur. Her iki grubun da % 65'i ilk cinsel ilişkilerini bu yaşlarda kurmuşlar. Gene her iki grubun yaklaşık % 25'i ilk deneyimlerini 20-24 yaşlarında yaşamışlar.

Erkeklerin yarıdan çoğu (% 55) ilk cinsel ilişkisini bir hayat kadınıyla kurmuş, % 20'ye yakın bir bölümü ise bu deneyimi sevgilisiyle yaşamış. Erkeklerin ancak % 17'sinin ilk ilişkileri evlendikleri kadınla olmuş. Kadınlarda ise oldukça farklı bir tablo görülüyor. Kadınların % 84'ü ilk ilişkilerini evlenince kocalarıyla kurmuşlar. Bu deneyimi sevgilileriyle yaşayan kadınların oranı ise % 13.

Erkeklerin çoğu ilk cinsel ilişkilerinde memnun olacaklarını düşünmüş. Böyle düşünüp de gerçekten memnun olanların oranı yarıdan fazla. Her beş erkekten biri ise bu açıdan hayal kırıklığına uğramış.

Kadınların yarısı ilk cinsel ilişkideki ruh hali ile ilgili olan bu soruya yanıt vermekten kaçındı. Beşte birinin ilk cinsel ilişkide beklediği gibi memnun olduğu, % 8'inin ise beklentisinin gerçekleşmediği anlaşılıyor. Kadınların % 9'u ilk ilişkilerinde memnun olmayı beklemediklerini, ama tersinin gerçekleştiğini belirttiler.

İlk cinsel ilişkinizde neler hissettiniz?

	Erkek	Kadın	Genel
Korku	11	47	27
Erkek/kadın olma duygusu	23	8	16
Mutluluk	16	10	13
Suçluluk	14	5	10
Rahatlama	11	3	8
Haz	12	2	8
Karşı cinsten nefret	1	1	1
Kendinden nefret	0	1	1
Diğer	4	4	4
Cevap vermek istemiyor	8	19	12

İlk cinsel ilişkinin erkeklerde ve kadınlarda oldukça farklı izlenimler bıraktığı anlaşılıyor. Erkeklerin üçte bire yakın bir bölümü ilk cinsel ilişkilerinde mutlu olduklarını ve zevk aldıklarını belirtiyorlar. Dörtte bire yakın bölümü ise bu deneyimden sonra artık erkek oldukları duygusuna kavuşmuş.

Kadınlar ilk cinsel deneyimlerini erkeklerden çok farklı yaşıyorlar. Yarıya yakın (% 47) bölümünün hissettiği yalnızca korku. Mutluluk ve haz duyma oranları hem korku duyma oranıyla karşılaştırılamayacak kadar düşük, hem de erkeklerdeki mutluluk ve haz oranlarının oldukça geri-

sinde.

Dikkati çeken bir nokta erkeklerde suçluluk duygusuna kapılma oranının (% 14) kadınlardakinden (% 5) daha yüksek olması. Kadınların % 85'inin ilk cinsellik deneyimlerini evlendikten sonra yaşadıkları hatırlanırsa suçluluk duygusunun düşük oranlarda olması anlaşılabilir. İlk cinsel ilişki kadınlar için güvenli, ama korkutucu ve pek de zevkli olmayan bir deneyim gibi görünüyor.

"Şimdiye kadar kaç kişiyle cinsel ilişkiniz oldu?" sorusuna dikkat çekici bir şekilde erkeklerin yarısı yanıt vermemiştir. Bu oran kadınlarda % 20'dir. Elde edilen yanıtlara göre, soruyu yanıtlayan ve cinsel ilişkide bulunmuş olan erkekler için ilişkide bulunulan kadın sayısı ortalama 12'dir. Bu sayı soruyu yanıtlayan ve cinsel lişkide bulunmuş olan kadınlar için 1'dir. Kadınların dörtte üçü yaşamları boyunca tek bir kişiyle cinsel ilişkide bulunduklarını belirttiler. Hayatları boyunca tek bir kişiyle cinsel ilişkide bulunmuş olan erkeklerin oranı ise % 10'dur.

"Geçtiğimiz yıl kaç kişiyle cinsel ilişkide bulundunuz?" sorusuna ise gene erkeklerin % 40'ı, kadınların ise % 20'si yanıt vermemiştir. Soruyu yanıtlayan ve cinsel ilişkide bulunmuş olan erkekler için geçtiğimiz yıl ilişkide bulunulan kadın sayısı ortalama 4'tür. Kadınlarda ise bu sayı gene 1'dir. Geçtiğimiz yıl bir kişiyle ilişkide bulunan erkeklerin oranı % 40, kadınların oranı ise % 78'dir.

Cinsel ilişki sırasında istek ve beklentileri ifade etmek açısından erkekler kadınlara göre daha rahat hareket ediyorlar. Kadınların üçte bire yakın bölümü cinsel ilişki sırasında hiçbir zaman istek ve beklentilerini ifade etmediklerini belirtmişlerdir. Bu oran erkeklerde % 10'dur. Erkeklerin % 40'tan çoğu genellikle isteklerini belirttiklerini söylerken, kadınların dörtte biri bu açıdan kendilerini rahat hissetmektedir. Özellikle kadınlarda eğitim düzeyi yükseldikçe istek ve beklentileri ifade etme oranı belirgin bir biçimde artmaktadır.

Cinsel isteğinizi eşinize nasıl belli edersiniz ?

	Erkek	Kadın	Genel
Açıkça söylerim	41	9	27
Davranışlarımla belli ederim	43	25	35
Talebin ondan gelmesini beklerim	3	28	14
Söylemem, utanırım	1	31	14
Cevap vermek istemiyor	12	7	10

Cinsel isteği belirtme konusunda da erkeklerle kadınlar arasında önemli davranış farkları var. Erkeklerin bu konudaki rahatlığı kadınlara karşı egemen konumlarından kaynaklanıyor. Erkeklerin büyük çoğunluğu cinsel isteğini açıkça söylediklerini ya da davranışlarıyla belli ettiklerini ifade ediyorlar. Kadınların % 60'a yakın bir bölümü ise cinsel isteklerini ya söylemiyorlar ya da eşlerinden talep gelmesini bekliyorlar.

Eşler arasında cinsel ilişki talebi kimden gelmelidir?

	Erkek	Kadın	Genel
Erkekten	21	44	31
Kadından	5	1	3
Her ikisinden de	72	52	63
Cevap vermek istemiyor	2	3	3

Bununla birlikte erkeklerin cinsel isteklerini açıkça belirtmekten çok mutlu oldukları da söylenemez. "Cinsel ilişki talebi kimden gelmeli?" sorusunu erkeklerin büyük çoğunluğu "hem erkekten, hem kadından" diye yanıtlamışlardır. Cinsel ilişkilerde erkeklerin egemen, kadınların edilgen tutumlarının altında belirli bir "zorunluluk" olgusunun yattığı düşünülebilir. Eşinden beklediği talebi görmeyen erkek, çoğu kez insiyatifi ele almaktadır. Burada kadının bazı duygularını, isteklerini belirtmeyi ayıp, geleneklere ve ahlaka aykırı görmesinin de önemli bir payı vardır. Nitekim kadınlarda eğitim düzeyi yükseldikçe cinsel isteklerini belirtenlerin oranı da belirgin bir biçimde artmaktadır. Cinsel isteğini açıkça söyleyenlerin ya da davranışlarıyla belirtenlerin üniversite mezunu kadınlar içindeki oranı % 90'a yaklaşmaktadır. Öte yandan eşleriyle işte ve okulda tanışarak evlenen kadınlar içinde bu açıdan rahat davrananların oranı görücü usulüyle evlenenlere göre çok daha yüksektir.

Cinsel ilişki sırasında ne yaparlar?

İçinde çeşitli davranış tiplerinin bulunduğu bu soruyu görüşülen kişilerin yarıya yakını yanıtlamadı. Yanıtlayanların "genellikle" yaptıklarını söyledikleri davranışlar, bunların oranları ve ortalamaları [hiç yapmayanlar(1) , bazen yapanlar (2) ve genellikle yapanlar(3)] şu biçimdedir.

	Erkek	Kadın	Genel	Ortal.
Cinsel ilişki sonrası yıkanma	81	87	83	2.802
Ön sevişme	50	38	45	2.281
Sevgi sözcükleri söyleme	41	35	39	2.208
İstek ve beklentilerini ifade etme	42	25	36	2.171
Yarı giyinik olma	20	32	24	1.999
Cinsel ilişki öncesi yıkanma	25	22	24	1.999

Cinsel ilişki sırasında bazen ya da genellikle yarı giyinik olan kadın ve erkeklerle (%24) bazen yarı giyinik olanların (%51) toplam oranı hayli yüksektir (% 75). Grup tartışmalarına göre kadınlar ve erkekler soyunmayı, özellikle TV aracılığıyla, yeni yeni öğreniyorlar; bir zamanlar ayıpken artık soyunmaya cesaret edebiliyorlar. Gene de aydınlıkta soyunmak ciddi bir sıkıntı kaynağı. Zorda kalmadıkça karanlık tercih ediliyor.

Kadınların ve erkeklerin ancak yarısı genellikle ilişkiden önce çeşitli aşk oyunları yaptıklarını ve daha da azı sevgi sözcükleri kullandıklarını belirtmişlerdir. Kadınların bu konuda daha çok eksiklik duygusu yaşadıkları anlaşılmaktadır. Duygusallık ararken, sadece erkeğin boşalma isteğini tatmin eden bir araç konumuna düşmeleri onların gururunu kıran önemli unsurlardan biri.

Eğitim düzeyi yükseldikçe cinsel ilişki öncesindeki aşk oyunları yapma ve ilişki sırasında sevgi sözcükleri kullanma oranı da hem kadınlarda, hem de erkeklerde artmaktadır.

Cinsel ilişki sırasında yarı giyinik olmak, üniversite mezunları dışında genellikle sık rastlanan bir davranıştır. Erkeklerin ve kadınların büyük çoğunluğunun davranış kalıpları içinde yer alan cinsel ilişki sonrasında yıkanma olgusu, cinsel ilişki öncesi değişmektedir. Cinsel ilişki öncesinde yıkanma oranı çok düşmektedir. Öte yandan eğitim açısından bakıldığında da yıkanma konusunda tam karşıt davranış kalıpları bulunmaktadır. Eğitim düzeyi yükseldikçe cinsel ilişki öncesinde, düzey düştükçe sonrasında yıkanma oranı artmaktadır. Yıkanma işlemi bu kesimlerde "kirli" kalmama, boy abdesti alma gibi dinsel gerekliliker çerçevesine girmektedir.

Geleneksel olarak genç nesillerde önceden su ısıtılarak yapılan cinselliğe hazırlık, yaş ilerledikçe veya ilişki rutinleştikçe banyo gününe bağımlı kalmakta, ancak yaşanan semtlere göre suyun akıp akmamasına da bağımlı olabilmektedir.

Cinsel ilişki sıklığı

Cinsel beraberliği ne sıklıkta yaşarsınız?

	Erkek	Kadın	Genel
Her gün	6	3	5
Haftada bir-iki gün	42	33	39
Ayda birkaç kez	22	24	23
Çok seyrek	17	14	16
Hiç	3	9	5
Cevap vermek istemiyor	10	17	12

Tablodan da görüldüğü gibi erkeklerin ve kadınların önemli bir bölümü haftada 1-2 kez cinsel ilişkide bulunuyorlar. Ayda birkaç kez ilişkide bulunanlar ikinci yoğunluk grubunu oluşturuyor. Her gün cinsel ilişkide bulunanların oranı ise her iki cinste de oldukça düşük.

Cinsel ilişki zamanı "çocukların yatmasıyla" doğrudan bağlantılı gibi görünüyor. Kadınların üçte biri "Cinsel ilişkiyi daha çok ne zaman yaşarsınız?" sorusunu "Çocuklar yatınca" diye yanıtlamışlardır. Erkeklerde bu oran % 20'-ye yakındır. Erkeklerin önemli bir bölümü (% 39) için cinsel ilişki açısından zamanı çok önemli bulmuyor. Kadınların % 18'i için de zaman fazla farketmiyor. Cinsel ilişki açısından yoğunluklu öbür zaman kesitleri ise hafta sonları ve TV'nin kapanmasından sonraki saatler.

Cinsel yaşamlarından memnunlar mı?

Cinsel yaşamınızdan memnun musunuz ?

	Erkek	Kadın	Genel
Çok memnun	21	8	15
Memnun	42	35	38
Orta derecede	21	35	28
Pek memnun değil	9	10	9
Hiç memnun değil	6	4	5
Cevap Vermek İstemiyor	1	8	5

Erkeklerin cinsel yaşamlarından genellikle memnun olduğu anlaşılıyor. Çok memnun olduklarını söyleyenlerin oranı % 20'yi geçerken memnun olanlar da oldukça kalabalık bir grup oluşturuyor. Kadınlarda ise konuya daha temkinli bir yaklaşım seziliyor. Özellikle orta derecede memnun olduklarını söyleyen kadınların bir bölümünün gerçekte mutsuzluklarını gizledikleri düşünülürse tablonun yansıttığı kadın memnuniyetin erkeklerdekinden epeyce geri kaldığı söylenebilir.

Burada özellikle üzerinde durulması gereken, birinci bölümde de belirtildiği gibi gerek erkeklerin, gerek kadınların (özellikle evli olanların) tatmin edici bir cinselliği çok önemli bulmamaları, ayrıca cinselliğin haz ve zevk yönünü vurgulamaktan çok "işlevselliği" (çocuk sahibi olmak için gerekli) üzerinde durmalarıdır. Dolayısıyla cinsel yaşamdan memnuniyet ya da cinsel yaşamda karşılaşılan sorunlar söz konusu olduğunda değerlendirme yaparken cinsel yaşamdan beklentiler dikkate alınmalıdır. Cinsellik konusundaki beklentiler sınırlı olunca ya da "tatmin edici bir cinsellik olsa da olur, olmasa da" gibi bir tür kaderci yaklaşım varsa, gerçek bir memnuniyet ya da sorunsuzluktan çok bir tür "boyun eğiş", sanal bir yeterlilik

duygusundan söz etmek daha doğru olur.

Eşleriyle işte ya da okulda tanışan kadınlar öbür kadınlara göre cinsel yaşamlarından belirgin bir biçimde daha memnun görünüyorlar. Orta derecede memnun olanlar içinde ise akraba aracılığıyla ve görücü usulüyle evlenenler ağırlıkta.

Evli kadınların yarıya yakın bölümü cinsel yaşamlarından memnun olduklarını belirtmişlerdir. Asıl dikkati çeken nokta memnuniyet derecesinin sevgilisi olan kadınlarda en yüksek düzeye çıkması.

Bu bulgu cinsel ilişkinin bir zorunluluk, bir görev olarak algılanmadığı ortamlarda memnuniyet düzeyinin yükseldiğine işaret ediyor.

Bir başka ilginç nokta da genç kadınların daha yaşlı kuşaklara göre cinsel yaşamlarından daha az memnun olmaları.

Erkeklerde ise bazı açılardan tersine bir eğilim ortaya çıkıyor. Akraba ve tanıdıklar aracılığıyla ya da görücü usulüyle evlenen erkekler içinde cinsel yaşamlarından memnun olanların oranı hayli yüksektir. Evli erkeklerin cinsel yaşamlarından genellikle memnun oldukları görülmekle birlikte, kadınlardaki gibi, erkeklerde de sevgilisi olanların memnuniyet düzeyi çok yüksektir. Özellikle orta yaş grubundaki erkekler cinsel yaşamlarından daha memnun görünürken, kadınlarda olduğu gibi genç yaştaki erkeklerde de memnuniyetsizlik oranı oldukça yüksektir.

Sorunlar

Genç yaştaki erkeklerin ve kadınların cinsel yaşamlarından memnuniyetsizliklerinin temel kaynağı doğrudan doğruya cinsel ilişkinin yokluğudur. Çevrenin bu konudaki olumsuz etkileri de en çok gençler üzerinde görülmektedir. Gençlerin "yer bulamama" sorununun etkili olduğu görülüyor. Kadınlarda özellikle orta yaş grubunda "eşinin anlayışsızlığını" önemli bir sorun olarak belirtenler belirli bir orana (% 16) ulaşmaktadır. Genel olarak eşiyle uyumsuzluktan ya da eşinin anlayışsızlığından yakınan kadınların oranı % 20'yi aşmaktadır. Özellikle sevgilisi olan kadınlar çevrenin olumsuz yaklaşımını önemli bir sorun ola-

rak belirtiyorlar. Erkeklerin genellikle bu tür sorunları olmadığı anlaşılıyor. İkincil olmakla birlikte, "zaman bulamama" erkekler için önemli bir sorun gibi görünüyor. Kadınların bir önemli özelliği ise düşük de olsa belirli bir oranda kadının eşlerini anlayamamaktan doğan sorunlara değinmeleri.

Memnuniyet ölçüsünü belirleyen sorunlar daha önce değinilen başka bulgularla ve klinik çalışmalarla bir arada ele alındığında (aldatma, kadında aranan fiziksel çekim, eğitim isteği, talebin eşten de gelmesi vb), cinsel ilişkide dile getirilen sorunlar arasında aslında çok önemli bir başka boyutun da olduğunu ortaya koymaktadır. Bu da daha önce dile getirilen erkek kültürünün baskıları sonucunda oluşan bir durumdan, paradoksal bir biçimde gene erkeğin muzdarip olduğu gerçeğidir. Dışa açılan, Batı dünyasının ilişkilerini filmlerde, TV'de seyreden erkek, evdeki eşinden daha fazla kadınsılık, dişilik bekliyor. Artık büyük bir kesim, "yatakta şeytanlaşan" bir kadın arzuluyor. Bunu bulamayınca eşlerini "Bu kadında bir şey var, istemiyor" diyerek sağlık ocaklarına, hastanelere götüren erkeklerin sayısı artıyor.

Orgazm

Dolayısıyla cinsel yaşamdan memnuniyet ve cinsellikle ilgili sorunlar açısından açıklayıcı olacağı düşüncesiyle sorulan sorulardan biri de cinsel ilişkide kadının ve erkeğin birlikte tatmin olmasının önemi üzerindeydi.

Birlikte orgazm ne kadar önemlidir?

	Erkek	Kadın	Genel
Çok önemlidir	67	29	49
Pek önemli değildir	30	57	42
Hiç önemli değildir	1	5	3
Cevap vermek istemiyor	2	9	6

Erkeklerin büyük çoğunluğu (% 67) konuyu çok önemli bulduğu halde kadınlarda bu oran üçte bire bile ulaşmamaktadır (% 29). Aradaki büyük fark hem kadınların kaderlerine rıza gösteren tutumlarını bir kez daha ortaya çıkarmakta, hem de erkeklere yakıştırılan "bencilliğin" farklı çerçevelerde araştırılması gerektiğini düşündürmektedir. Kadınların çoğunluğu (% 57) cinsel ilişkide orgazmı pek önemli görmemektedir.

Birlikte orgazm evli kadınların ancak % 20'si için çok önem taşıyor. Bu oranın evli olmayan ve sevgilisiyle yaşayan kadınlarda % 70'lere fırladığı görülüyor. Evli kadınların % 65'i için kadının ve erkeğin birlikte tatmin olmasını pek önemli bulmuyor. Evli erkeklerin % 60'ı ise birlikte orgazmın çok önemli olduğunu düşünüyor. Sevgilisiyle yaşayan erkeklerde bu oran % 80'lere çıkmaktadır.

Burada özellikle vurgulanması gereken bir nokta, kadın orgazmı konusunda genel bir bilgisizlik bulunmasıdır. Özellikle kırsal kökenli ve düşük eğitim düzeyindeki erkeklerin bu konuda önemli bir bilgi eksikliği vardır. Ve çoğu kez kadının cinsel birleşmede tatmin olmasını yalnızca cinsel birleşmenin gerçekleşmesi olarak algılamaktadırlar.

Birlikte orgazm konusunda kadınların eğitim durumu önemli bir göstergedir. Eğitimsiz kadınlar içinde bu konunun çok önemli olduğunu söyleyenlerin oranı % 15 iken, bu oran üniversite mezunlarında % 70'e yaklaşmaktadır. Erkeklerde de benzer bir eğilim görülmektedir. Cinsel ilişkide birlikte tatmin olmayı çok önemli görenlerin eğitimsiz erkekler içindeki oranı % 50 dolayında iken, üniversite mezunlarında bu oran % 90'a yaklaşmak-tadır. Eşleriyle işte ya da okulda tanışan kadınlarla daha geleneksel yollarla evlilik yapan kadınlar arasında da bu konuda farklı bir yaklaşım vardır. İlk grup içindeki kadınların % 50'ye yaklaşan bölümü birlikte orgazmı çok önemli görürken, bu oran görücü usulüyle evlenenlerde % 15'e düşmektedir. Aynı eğilim erkeklerde de açık olarak görülmektedir.

Orgazma ilişkin sorunun bir yanı erkeklerin erken boşalmasıdır. Erkeklerin ancak % 32'sinin böyle bir sorunu olmadığı, diğerlerinin sık sık (% 6) ya da arasıra (% 58) bu sorunla karşılaştığı anlaşılmaktadır. Erken boşalma eğitim düzeyine ilişkin de önemli bir ayrıma işaret ediyor. Eğitimsizlerde erken boşalma adeta bir sorun oluşturmuyor; çünkü kadının orgazmı "bilinmediği" ya da "dert edilmediği" için sorun ortaya "çıkamıyor". Oysa eğitimlilerde ya da kadın orgazmından haberdar olan ve buna önem veren erkeklerde başka bir sorun ortaya çıkabiliyor. Kadının orgazm olması için erkek "mücadeleye" girişiyor. Ama bu mücadele başarısızlıkla sonuçlandığında, farklı ve yeni başarısızlık duyguları (yetersizlik vb.) beliriyor.

Sorunun diğer yanı ise kadının orgazm taklidine ilişkindir. Her dört kadından biri orgazm taklidi yaptığını belirtmiştir. Taklit yapmayan kadınların oranı % 40 dolayındadır. Kadınların üçte biri ise bu soruya yanıt vermekten kaçınmışlardır. İlginç bir nokta kadınlarda orgazm taklidi yapmanın eğitim düzeyiyle doğrudan bir bağlantısının görülmemesidir. Ama bunu söylerken düşük eğitim düzeyin-deki kadınların soruya yanıt vermekten önemli ölçüde kaçındığını belirtmek gerekir.

Eşiniz ilişki kurma isteğinizi reddederse ne yaparsınız?

	Erkek	Kadın	Genel
Onu zorlarım	5	1	3
İkna etmeye çalışırım	38	11	26
Masturbasyon yaparım	4	3	4
Başkasıyla ilişki yolunu ararım	2	0	1
Hiçbir şey yapmam	43	72	56
Diğer	1	5	3
Cevap vermek istemiyor	7	8	7

İsteksiz olsalar da eşleriyle cinsel ilişkide bulunmayı kabul edenlerin oranı kadınlarda daha yüksek görülüyor. Eşin ilişki talebini reddetmesi durumunda da zorlama ve ikna yoluna başvuran erkeklerin sayısı aynı yöntemlere başvuran kadınlara göre oldukça kabarık. Ama ilginç bir nokta eğitim düzeyi yükseldikçe erkeklerin daha az ısrarcı, kadınların ise daha çok talep edici olmalarıdır. Bu konuda eğitim düzeyine göre erkek ve kadınlar arasında ilginç bir ters orantı göze çarpmaktadır.

Cinsel hastalık

Kadın erkek ilişkilerinde "sorun" olarak nitelendirilebilecek bir olgu cinsel hastalıklardır. Bu konuda elde edilen bulgular daha önce dile getirilmiş olan kültürel normlar ve roller konusuna işaret etmektedir. Erkeklerin % 9'u, kadınların % 7'si bir cinsel hastalık geçirmiştir. Erkeklerin dışa dönük yaşadıkları cinselliğin sonuçları, hastalık geçiren kitlenin küçüklüğüne rağmen, aşağıdaki tablodan açıkça anlaşılmaktadır.

	Erkek	Kadın
Eşimden	1	52
Hayat kadını	53	—
Kız/erkek arkadaş	7	9
Yabancı biri	26	—
Diğer	—	18
CVİ	13	21

Kısaca, erkekler hastalıkları hayat kadınlarından almakta, daha sonra da eşlerine iletmektedirler.

Erkeklerde Mastürbasyon Oranı Daha Yüksek

Mastürbasyon yapar mısınız?

	Erkek	Kadın	Genel
Hayır, hiç yapmadım	10	67	37
Hayır, artık yapmıyorum	48	10	30
Evet, her gün	1	0	1
Evet, haftada birkaç gün	12	4	8
Evet, haftada bir	10	3	7
Evet, haftada birden seyrek	16	7	12
Cevap vermek istemiyor	3	9	5

Kadınların üçte ikisi ömürleri boyunca hiç mastürbasyon yapmadıklarını belirtmişlerdir. Erkeklerde ise bu oran (% 10) oldukça düşüktür. Erkeklerin yarıya yakın bir bölümü artık mastürbasyon yapmadıklarını söylemektedir.

Mastürbasyon yapma oranı gençlerde ve sürekli cinsel ilişki yaşamayanlarda daha yüksektir. Nitekim mastürbasyon yapan erkek ve kadınlar başlıca neden olarak sürekli cinsel ilişki kurdukları birinin bulunmamasını göstermişlerdir. İkinci sırada ise tahrik olma etkeni gelmektedir.

Bu arada dikkati çeken bir nokta evli erkeklerin %15'inin farklı sıklık derecelerinde olmakla birlikte mastürbasyon yaptıklarını ifade etmeleridir. Bu oran evli kadınlarda %5'in altındadır. 18-24 yaş grubundaki erkeklerde farklı sıklık derecelerinde mastürbasyon yapma oranı % 75 iken, bu oran aynı yaş grubundaki kadınlarda %25'tir.

Mastürbasyon konusunda toplumda varolan inanışların gençler arasında önemini giderek kaybettiği söylenebilir. Bu inanışlar arasında bulunan ve mastürbasyonun "günah" olduğu, mastürbasyon "sağ elle yapıldığı zaman anneyle, sol elle yapıldığı zaman kız kardeşle cinsel ilişkiye

girilmiş olunacağı" türünden inanışların pek ikna edici (!) olmadığı anlaşılıyor.

Eşcinsellik

Eğer % 4 oranı çok yüksek değilse, eşcinsel ilişki kurmuş olanların çok fazla olmadığı söylenebilir. Hem erkek, hem kadınlarda aynı olan bu oran hayatlarında bir kere veya bir kaç kere eşcinsel ilişki yaşamış tüm kişileri içermektedir. Sürekli olarak bu tür bir ilişki yaşamakta olanların oranı ise % 0.5 gibi istatistiki olarak çok anlamlı olmayan bir düzeydedir. Ancak grup tartışmalarından alınan sonuçları buraya aktarırsak, toplumumuzda son zamanlarda giderek yaygınlaşan ya da su yüzüne çıkan "travesti" ya da "transseksüel" vb. kültürünün erkeklerin sahip olduğu bir duyguya hitabettiği ve Türkiye'deki geleneksel erkek kültürüne ters düşmediği anlaşılıyor. Bu kişilerin erkeklerin gururunu okşayan ve cinselliklerini tahrik eden üslupları ve "umut" veren tavırları, yapamadıkları, yaşayamadıkları cinselliği hayal etmelerini sağlıyor. Kadınların olmadığı bir özgürlük dünyasını "erkek erkeğe" yaşıyorlar.

Eşlerin kavga ettikten sonra cinsel ilişkide bulunmaları sık rastlanan bir olgu değil.

Psikolojide, birbirlerinin sınırına giren, içiçe geçen (fusion) eşlerin cinsel ilgi duyabilmek için önce ayrışması anlamına gelen kavga-cinsellik ilişkisinden bahsedilir. Bu birey olma ile ilgili bir sorundur. Karşısındakini birey hissedebilmek için ayrışma bazan kavgayla gerçekleşir ve cinsel çekim sağlanır. Çünkü "kendi" olan birine (fusion halindekine) bu çekim sağlanamaz. İşte toplumumuzda cinsel çekim için birey olmanın yollarından birine ilişkin veriler:

Kavga ettikten sonra cinsel ilişki kurar mısınız ?

	Erkek	Kadın	Genel
Evet, her zaman	3	3	3
Evet, ara sıra	33	60	45
Hayır, hiçibir zaman	48	28	39
Cevap vermek istemiyor	16	9	13

İlk olarak erkeklerin yarıya yakın bölümünün eşleriyle kavga ettikten sonra hiçbir zaman cinsel ilişkiye girmedikleri dikkat çekse de özellikle kadınların % 60'ının gösterdiği ("ara sıra") tavır sorunun ciddiyetine işaret etmektedir. Kavga ettikten sonra bazen cinsel ilişkide bulunan erkeklerin oranının üçte bir olması, ayrıca bu soruya cevap vermek istemeyen erkeklerin oranının oldukça yüksek olması dikkate değerdir.

Grup tartışmalarına göre kavga sonrasında kadınların soğuk ve uzak, erkeklerin cinsellikte istekli olmaları özellikle erkeklerin cevaplarını gizleme eğilimine neden oluyor ve yukarıdaki oranlar elde ediliyor. Araştırmanın bulgularına göre Türk toplumunda şiddet ve seksin birlikte yaşanması mutlak bir olgu değilse de önemli ölçüde mevcuttur.

Cinsel Fanteziler

Cinsel fantezi kurar mısınız?

	Erkek	Kadın	Genel
Evet	66	32	50
Hayır	32	66	48
Cevap vermek istemiyor	2	2	2

Erkeklerin üçte ikisi, kadınların ise üçte bire yakını cinsel fantezileri olduğunu belirtmişlerdir.

Yatak dışında yerlerde sevişmenin hem erkek, hem de kadınların başlıca fantezisi olduğu anlaşılıyor. Her iki cins için ortak olan başka bir fantezi ise ünlü kişilerle sevişmeyi düşünmek. Cinsel ilişki sırasında başkasını düşünme hem erkek, hem de kadınlarda belirli oranlarda görülen bir fantazi türü. Bunlar dışında erkeklerin soyunan ya da sevişen insanları seyretmek, kadınların ise benzer durumlarda seyredilmek gibi fantezileri var. Genç kızlarla sevişmeyi düşleyen erkeklerin oranı, genç erkeklerle sevişmeyi kuran kadınlara göre daha yüksek.

Evli kadınlarda cinsel fanteziler kurma oranı hayli düşük. Evli erkeklerin ise yarısından çoğu bu tür hayaller kuruyor. Sevgilisi olan kadınlar ve erkekler arasında % 90'lar gibi yüksek oranlarda fantezi kurduklarını belirtiyorlar. Bir başka nokta da, her iki cinste de eğitim düzeyi yükseldikçe fantezi kurma oranlarının artması.

Genel bir eğilim olarak, kadınların da en çok erkekler kadar fantezilerinin olduğunu, ancak bunları iletişim sorunundan ötürü söylemekten çok, "olmasını bekledikleri" anlaşılmaktadır.

SONUÇ YERİNE

Araştırma sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde, Türk toplumunun cinselliğe bakışında, cins ayırımına dayalı, erkek egemenliğinin vurgulandığı, cinsel bilgisizlik ve deneyimsizliğin sorunlara yol açtığı, doğal ve dürüst olmayan bir yapının varlığını sürdürdüğünü görüyoruz. Ama çok güçlü olmasa da, belirli bir değişimin ipuçları görülüyor. Bunda son yıllardaki medya patlamasının da etkisi var. Olumlu ya da olumsuz sonuçlar da doğursa, medya bazı duran taşları yerinden oynatıyor; ileride bir olasılıkla yeniden dengeye oturacak bir harekete güç kazandırıyor.

Buradan çıkarak geleceğe dönük olarak iki senaryo üretmek mümkün görünüyor.

* Cinsellik konusundaki bütün olumsuzluklar (erkeğin çifte standartlı ahlakı ve dolayısıyla ahlaksızlık vb.) iyice kilitlenme noktasına vardığında, insanların cinsel doyumsuzluk ve mutsuzlukları, araştırmada eğitimle ve açık filmlerle ilgili verilen cevaplarda açıkça görüldüğü gibi, bir "kontrol" mekanizmasını davet edecek. İnsanların tepki oranlarıyla belirlenecek olan bu kontrol mekanizmasının gelişmesi ve kişilerin temel ihtiyaçlarını reddetmelerine dayalı bir baskıcı politikanın ortaya çıkması en "kara" senaryo. Bu, aynı zamanda muhafazakar siyasal eğilimlerin yükselişindeki en temel motiflerden biri olan ve medya kanalıyla sürekli olarak uyarılan, ancak kendi yaşamında bu doyumu bulamayan insanların "yasağı",

"inkarı", "baskılanmayı", "sansürü" tercih etme süreçleri ile paralel bir senaryo.

* İkinci senaryo ise daha iyimser. Bu kilitlenme, insanın 3 milyon yıllık evrimsel değerleri, yani doğallığıyla, ağır da olsa, aşılacak . Son beş bin yılın ürünü olan üst kurumların ürettiği yalancı, ekonomik çıkarlara dayalı, geleneksel ve doğal olmayan yapılar, okyanusun üzerindeki fındık kabuğu gibi kaybolup gidecek. Türk toplumu da sosyal, ekonomik, politik badirelerden geçtikçe kendi yaşam pratiklerine, bu arada cinselliğine de daha doğal, daha dürüst, daha doğrudan ulaşmayı isteyecek. Bunu kadınıyla erkeğiyle becerecek.

1 Raporda yer alan tüm sayılar aksi belirtilmedikçe yüzde oranlardır ve sütun yüzdelerini ifade ederler.